

Yttrande

2020-11-10

Ärende nr 4.2

Yttrande angående – Remiss från Socialdepartementet - Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende

Yttrandet

I betänkandet uppskattas att ungefär 70 procent av de barn och kvinnor som vistas i skyddat boende har utländsk bakgrund. För att dessa personer ska ha samma möjligheter som andra att leva ett liv fritt från våld, krävs ofta stora och långsiktiga och kostsamma insatser från flera aktörer. Att som brottsoffer ständigt leva med överhängande hot, att vara utsatt för våld av en närstående – det försvårar möjligheten att kunna etablera sig på arbetsmarknaden och bli en del av samhället.

En stor majoritet av de som placeras i skyddat boende är kvinnor och barn medan våldsutövarna vanligtvis är män som många gånger använder sig av upprepat våld.

Från Sverigedemokraterna i Göteborg vill vi påpeka vikten av att finna skarpare åtgärder mot förövaren i sammanhanget. Att man parallellt ser över vår lagstiftning och finner åtgärder som tvingar förövaren att anpassa sig därefter. Anpassning och assimilering utefter svensk lag, föräldrabalken och barnkonventionen. Våra svenska lagar och värderingar ska vara ett krav ställt mot alla föräldrar som uppehåller sig i Sverige oavsett härkomst.

Yttrande

(S)

2020-11-11

Ärende nr 4.2

Yttrande angående remiss från Sociadepartementet – Stärkt barnrättsperspektiv

Yttrande

Det är mycket bra att ansträngningar görs för att stärka barnrättsperspektivet, barn i utsatta situationer ska självklart ha det bästa tänkbara stöd som samhället kan ge. Samtidigt är det oerhört viktigt ökade ambitioner inte bara manifesterar sig i ökade krav på kommunerna utan också i reella ekonomiska förutsättningar i form av statligt stöd att leva upp till kraven i verkligheten. Det är bra att staden har lyft fram detta i sitt yttrande.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-10-16

Diarienummer 1127/20

Handläggare

Britta Timan

Telefon:031-368 04 56

E-post: britta.timan@stadshuset.goteborg.se

Remiss från Socialdepartementet - Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bland annat omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16)

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Yttrande över remissen Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bland annat omedelbar placering, sekretess och skolgång” (Ds 2020:16), i enlighet med bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, översänds till Socialdepartementet.

Sammanfattning

Göteborgs Stad har 2020-07-02 erhållit rubricerad promemoria på remiss. Yttrandet ska vara Socialdepartementet tillhanda senast 2020-11-13. Promemorian kompletterar betänkandet *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende* (SOU 2017:112) som Göteborgs Stad tidigare tillstyrkt med ett antal påpekanden (se yttrande beslutat i kommunstyrelsen den 25 april 2018, § 373, dnr 0616/18).

Promemorian innehåller förslag till lagstiftning när det gäller placering av barn i skyddat boende när det saknas samtycke från den andra vårdnadshavaren. Det föreslås också nya bestämmelser om offentlighet och sekretess. Vidare föreslås vissa följdändringar för att tydliggöra elevs rätt att gå i skola när de vistas i skyddat boende eller hem för vård eller boende (HVB). Slutligen föreslås övergångsbestämmelser och vissa konsekvensändringar i socialtjänstlagen (2001:453) (SoL), lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och skollagen (2010:800).

Författningsändringarna föreslås träda ikraft den 1 januari 2022.

Stadsledningskontoret gör bedömningen att de föreslagna förändringarna kan bidra till att bättre skydda barn som utsätts för våld i nära relationer. Kommunerna behöver dock kompenseras med ökade resurser för de kostnadsökningar lagförändringarna innebär.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen tillstyrker förslagen med hänsyn tagen till de i detta tjänsteutlåtande beskrivna synpunkterna.

Bedömning ur ekonomisk dimension

De förslag som presenteras i nu aktuell promemoria kompletterar de förslag som presenterades i betänkandet *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende* (SOU 2017:112). Den sammanlagda kostnadsökningen för kommunerna var enligt denna utredning cirka 600 miljoner kronor. De kompletterande förslagen bedöms av utredaren i nu aktuell promemorian inte innebära några ytterligare kostnader för kommunerna.

I yttrande över betänkandet framhöll Göteborgs Stad att den utredningen grovt underskattat de kostnader kommunerna skulle få som en konsekvens av förslagen. Sveriges kommuner och regioner (SKR) gjorde bedömningen att kostnadsökningarna för kommunerna skulle uppgå till cirka 2 370 miljoner kronor, det vill säga nära fyra gånger så mycket som man beräknat i utredningen. SKR menade att utredningens kostnader är underskattade på flera områden men framförallt då de räknat på en allt för kort placeringstid och underskattat kostnaderna för placering. Enligt SKR:s beräkningar skulle den föreslagna finansieringen av staten bara täcka en fjärdedel av de ökade kostnaderna, cirka 1 700 miljoner kronor, bedömdes vara ofinansierade kostnadsökningar.

Göteborgs Stad konstaterade att utredningen nästan uteslutande kostnadsberäknat socialtjänstens utökade arbetsutgifter och framhöll att utredningens bedömning av dygnskostnaden för insatsen skyddat boende ligger lägre än den faktiska dygnskostnaden. Även utredningens bedömning om att kostnadsökningen dämpas genom minskade placeringstider till följd av förstärkt planering och uppföljning bedömdes vara orealistisk. Rådande bostadsbrist och brist på permanenta boendelösningar efter vistelsen i skyddat boende innebär att placeringstiderna inte kommer att kunna kortas i den omfattning som utredningen bedömde möjligt. I beräkningen saknades också de ökade kostnader som följer av de åtgärder som syftar till att trygga skolgången. Inte heller kostnader för ett ökat antal handläggare fanns med i beräkningen. Stadsledningskontoret gjorde bedömningen att kostnadsökningen för Göteborgs Stad åtminstone kan uppgå till cirka 130 miljoner kronor om året om utredningens förslag blir verklighet.

Göteborgs Stad ansåg utifrån ovanstående att det finns en risk att de resurser som tillförs inte kommer att motsvara kommunernas faktiska kostnader för att genomföra föreslagna åtgärder och framhöll att det krävs en resursförstärkning som gör det möjligt för socialtjänsten att ta det utökade ansvaret för att förslagen ska kunna genomföras.

Denna bedömning kvarstår även utifrån det som framkommer i nu aktuell promemoria.

I nu aktuell promemoria anges att de tillkommande arbetsuppgifter som presenteras är av mindre omfattning och därför inte kommer att leda till någon ökad utredningskostnad för barn som placeras i skyddat boende. Stadsledningskontoret vill dock framhålla att såväl förslagen i det tidigare betänkandet som förslagen i promemorian innebär en ambitionshöjning. De förslag som nu presenteras är enbart en komplettering som i sig inte innebär några större tillkommande kostnader. Dessa förslag kan dock inte ses isolerade utan ingår i den större helhet som beskrivs i betänkandet. Därför måste de tidigare beskrivna kostnadsökningarna påtalas också i nu aktuellt ärende. Det krävs en resursförstärkning som gör det möjligt för kommunerna att ta det utökade ansvaret för att förslagen i sin helhet ska kunna genomföras. Den finansieringsmodell som finns i betänkandet tar inte tillräcklig hänsyn till omfattningen av det utökade ansvaret.

Med en kommuns skyldighet att erbjuda utbildning till barn och unga som inte är folkbokförda i kommunen följer en rätt till ersättning från elevens hemkommun, så kallad interkommunal ersättning. Dagens rätt till interkommunal ersättning föreslås även gälla när en kommun tar emot en elev som vistas i ett skyddat boende. Förslaget i denna del bedöms därför inte påverka stadens kostnader. Stadsledningskontoret gör i denna del ingen annan bedömning än utredningen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

FN:s konvention om barns rättigheter är sedan 1 januari 2020 svensk lag. Varje barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6) och barnet ska skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp (artikel 19). Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder, administrativa åtgärder och andra åtgärder för att skydda barnet mot våld samt för att främja fysisk och psykisk rehabilitering och social återanpassning av ett barn som har utsatts för någon form av vanvård, utnyttjande eller övergrepp (artikel 4 och 39).

I det tidigare betänkandet framhålls att studier tyder på att ungefär vart tionde barn i Sverige någon gång har upplevt våld mellan närstående vuxna. Mörkertalet antas vara betydande. Överlappningen mellan att som barn bevittna våld och att själv utsättas för våld är mycket stor. Båda formerna av utsatthet har mycket allvarliga konsekvenser, såväl akut som på kort och lång sikt. Våldet får negativa följder för barns psykiska och fysiska hälsa samt för deras utveckling. Våldet förstör och försvårar barnets förutsättningar inom alla områden, till exempel möjligheten att kunna gå i skolan och att tillgodogöra sig undervisningen. Självskaðebeteende och kriminalitet är vanligare bland barn som har utsatts för våld än bland andra barn. Det är även väl belagt att den som upplevt våld löper ökad risk att som vuxen både utsättas eller utsätta andra för våld.

Ytterligare oproportionerligt våldsutsatta grupper av barn och unga är de som varken identifierar sig som pojke eller som flicka och de barn och unga som har funktionsnedsättningar. Förslagen kan för dessa grupper antas leda till en förbättrad situation då barn och unga inte längre ses som medföljande till sin förälder utan blir ett eget rättsobjekt vid skyddad boende. Barn och unga kan genom detta ges rätt till ett mer omfattande och mer individuellt anpassat stöd utifrån sin egen situation och behov.

Den inskränkning i en vårdnadshavares rätt till familje- och privatliv som blir följden av de i promemorian föreslagna bestämmelserna bedöms som nödvändig till skydd för barnets hälsa. I bedömningen behöver inskränkning av vårdnadshavarens rättigheter bland annat vägas mot intresset av barnets bästa och barnets rättigheter enligt till exempel barnkonventionen. De artiklar i barnkonventionen som ovan beskrivits har tydliga kopplingar till socialtjänstlagens regler som anger att socialnämnden ska verka för att barn växer upp under trygga och goda förhållanden. En koppling finns också till socialnämndens ansvar för att se till att ett barn som bevittnar våld får det skydd och stöd som barnet behöver. Barn får enligt artikel 9 i barnkonventionen skiljas från sina föräldrar om det är nödvändigt för barnets bästa. Genom de föreslagna bestämmelserna tillgodoses behovet av skydd för barnets hälsa och barnets rätt att vara skyddat från våld.

I Europadomstolens praxis understryks att omhändertagande av barn ska ses som en tillfällig åtgärd som så snart omständigheterna tillåter ska avslutas. Insatsen skyddat boende är till sin karaktär tillfällig och syftar till att tillgodose ett akut skyddsbehov. Den föreslagna bestämmelsen i LVU säkerställer även föräldrarnas rättigheter i processen.

Barn har också rätt till utbildning (artikel 28). Genom promemorians förslag till förtydligande bestämmelser om rätten till skolgång ökar likvärdigheten i fråga om rätten till utbildning för elever i skyddat boende. Möjligheterna ökar för dessa barn att få den utbildning de har rätt till.

Genom nu aktuella förslag bedöms att barn som har ett akut behov av vård i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare ges faktiska möjligheter att få det. Därmed stärks skyddet för barn i denna situation. Förslaget möjliggör tidiga insatser för barn för att motverka de negativa effekterna av våld vilket bedöms ha positiva effekter för de utsatta barnens psykiska och fysiska hälsa. Sammanfattningsvis bedöms att de inskränkningar i vårdnadshavarnas rättigheter som förslagen innebär, står i rimlig proportion till de intressen som de är avsedda att tillgodose.

I betänkandet uppskattades att ungefär 70 procent av de barn och kvinnor som vistas i skyddat boende har utländsk bakgrund. För att dessa personer ska ha samma möjligheter som andra att leva ett liv fritt från våld, kan det ibland krävas stora och långsiktiga insatser från flera aktörer. Att vara utsatt för våld av en närstående försvårar möjligheten att kunna etablera sig på arbetsmarknaden och bli en del av samhället. Många nyanlända är i yrkesverksam ålder och har både utbildning och erfarenhet som i större utsträckning kan tas tillvara, inte minst inom områden där det råder brist på arbetskraft. Att förbättra villkoren för våldsutsatta barn och vuxna i skyddat boende och stärka barnrättsperspektivet för barnen kan antas bidra till att personer med utländsk bakgrund snabbare får möjlighet att etablera sig i samhället.

En stor majoritet av de som placeras i skyddat boende är kvinnor och barn medan våldsutövarna vanligtvis är män. Stärkta insatser till barn och kvinnor i skyddat boende kan ge förutsättningar för att rädda sig undan upprepat våld. Förstärkta insatser kan därför bidra till att förebygga både våldsutövande och våldsutsatthet liksom annan ohälsa på sikt. Förslagen kan därmed på sikt bidra till att uppnå det jämställdhetspolitiska delmålet om jämställd hälsa liksom delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Bilagor

1. Sammanfattning av promemorian ”Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbarplacering, sekretess och skolgång” Ds 2020:16
2. SDN Angereds handlingar 2020-09-22 § 264
3. SDN Västra Göteborgs handlingar 2020-09-22 § 176
4. Social resursnämnds handlingar 2020-09-23 § 170
5. Utbildningsnämndens handlingar 2020-09-22 § 167
6. Förslag till yttrande

Ärendet

Socialdepartementet har 2020-07-02 gett Göteborgs Stad möjlighet att inkomma med synpunkter på promemorian ”Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bland annat omedelbar placering, sekretess och skolgång”. Yttrande ska vara departementet tillhanda senast 2020-11-13.

Beskrivning av ärendet

Den nu aktuella remissen består av kompletterande förslag till betänkandet ”Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende” (SOU 2017:112) som överlämnades till regeringen i januari 2018. I betänkandet föreslogs att insatsen skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen (2001:937), SoL. Förslaget innebär att skyddat boende ska utgöra en ny placeringsform för vuxna och barn som medföljande till en vuxen vårdnadshavare. Begreppet skyddat boende föreslogs i betänkandet definieras i socialtjänstförordningen och bedömdes vara tillståndspliktigt och omfattas av kvalitetskrav. Förslag lämnades också om att barn i skyddat boende ska omfattas av samma regelverk på samma sätt som andra placerade barn. Dessutom föreslogs också ändringar i skollagen (2010:800) för att tydliggöra att elever som vistas i skyddat boende i en annan kommun än i hemkommunen ska ha rätt att bli dels mottagna i en skola i den kommun där de vistas, dels fullfölja påbörjad gymnasieutbildning eller motsvarande utbildning när de återvänder till hemkommunen.

Under beredningen av betänkandet i Regeringskansliet har konstaterats att förslagen bör kompletteras i vissa avseenden. De kompletteringar som den nu aktuella promemoria behandlar gäller:

- förslag till lagstiftning för att ge socialnämndens befogenhet att omedelbart kunna placera ett barn i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare när det saknas samtycke från den andra vårdnadshavaren.
- Nya bestämmelser om offentlighet och sekretess bland annat för att möjliggöra sekretess hos kommuner och regioner för adresser till skyddade boenden och hem för vård eller boende (HVB) som bedriver verksamhet i form av skyddat boende.
- Vissa följdändringar för att tydliggöra elevers rätt att gå i skola när de vistas i skyddat boende eller hem för vård eller boende.
- Övergångsbestämmelser och vissa konsekvensändringar i SoL, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS och i skollagen.

Stadsdelsnämnderna Västra Göteborg och Angered samt social resursnämnd och utbildningsnämnden har yttrat sig över promemorian.

Utredningens förslag

Barns placering i skyddat boende med endast en av två vårdnadshavares samtycke

Ny bestämmelse avseende beslut om placering i skyddat boende

I det tidigare betänkandet föreslogs att skyddat boende ska regleras som en placeringsform för vuxna och för barn som följer med en vuxen vårdnadshavare. Det innebär att även barnet, på samma sätt som när det placeras tillsammans med en vårdnadshavare i HVB, ska få ett eget beslut om insatsen.

I betänkandet angavs att utgångspunkten bör vara att socialnämnden ska inhämta samtycke till insatsen från båda vårdnadshavarna. Det bedömdes att socialnämnden i regel bör kunna få ett sådant samtycke. För att kunna ge ytterligare handlingsutrymme i situationer där samtycke saknas från den vårdnadshavare som barnet inte placeras tillsammans med, föreslogs också en ändring i 6 kap 13 a § föräldrabalken, förkortad FB, som innebär att socialnämnden ska få besluta att ett barn som har två vårdnadshavare får placeras i skyddat boende när endast en av vårdnadshavarna samtycker till insatsen om det krävs med hänsyn till barnets bästa.

Betänkandets förslag förutsätter att nämnden antingen fått klarhet i eller sedan tidigare kan antas känna till att någon av vårdnadshavarna inte samtycker till insatsen. Enligt förarbetena till den nuvarande bestämmelsen i FB måste socialnämnden utreda vårdnadshavarens inställning innan den beslutar om en åtgärd. Bestämmelse i FB kan tillämpas både när en vårdnadshavare uttryckligen motsätter sig åtgärden och när en vårdnadshavare håller sig undan eller väljer att inte medverka på ett sådant sätt att hen får anses motsätta sig den.

I den nu aktuella promemorian framhålls att det, i ett akut skede kan finnas risker med att socialnämnden tar kontakt med en vårdnadshavare för att fråga om samtycke om vårdnadshavaren samtidigt är en misstänkt förövare. Lagstiftningen bör säkerställa att barnets behov av stöd och skydd omedelbart kan tillgodoses tillsammans med den ena vårdnadshavaren utan att det före placeringen måste klarläggas om båda vårdnadshavarna samtycker.

Därför föreslås i nu aktuell promemoria att, om socialnämnden har beslutat att den ena av ett barns två vårdnadshavare ska placeras i skyddat boende ska nämnden få besluta att barnet omedelbart ska placeras i boendet tillsammans med den vårdnadshavaren. Nämnden ska få fatta ett sådant beslut om det är sannolikt att barnet behöver vård i det skyddade boendet tillsammans med vårdnadshavaren och placeringen inte kan avvaktas med hänsyn till risken för barnets säkerhet och hälsa, och

1. den andra vårdnadshavarens samtycke till placeringen inte kan inhämtas före placeringen eller särskilda skäl talar emot att samtycket inhämtas före placeringen, eller
2. den andra vårdnadshavaren inte samtycker till placeringen av barnet.

Placeringen får beslutas endast om den vårdnadshavare som barnet placeras tillsammans med samtycker till barnets placering. Har barnet fyllt 15 år får placeringen beslutas endast om barnet självt samtycker till det. Den omedelbara placeringen i skyddat boende får pågå under högst fyra veckor från det att beslutet fattades.

I promemorian görs bedömningen att regleringen bör införas i en ny bestämmelse i LVU. I LVU finns handläggningsregler som säkerställer viktiga rättssäkerhetsaspekter ur såväl barnets som vårdnadshavarnas perspektiv. LVU är det primära skyddsregelverk som finns för att skydda barn bland annat från missförhållanden i hemmet. En annan möjlighet är att införa bestämmelser om omedelbar placering i FB, men i FB saknas handläggningsbestämmelser som motsvarar de ovannämnda. Det bedöms därför lämpligare att införa regleringen i LVU.

Utgångspunkten för att kunna fatta ett beslut om omedelbar placering bör vara att nämnden före placeringen antingen inte kan inhämta den andra vårdnadshavarens

samtycke eller att särskilda skäl talar emot att samtycke inhämtas eller om det inte finns något samtycke från den andra vårdnadshavaren. Det kan röra situationer när en person inte kan anträffas eller om det finns särskilda skäl för att inte inhämta samtycke. Särskilda skäl kan exempelvis vara att socialnämnden med hänsyn till skyddsaspekter, som indirekt är viktiga för barnet, inte bör kontakta den andra vårdnadshavaren. Ofta söker den våldsutsatta vårdnadshavaren akut skydd för både sig och barnet. I samband med att behovet av skydd utreds genomförs i regel en bedömning av risken för ytterligare våld. Att i direkt anslutning till detta informera den våldsutsatta vårdnadshavaren om behovet av kontakt med den andra vårdnadshavaren för samtycke kan vara riskabelt. En konsekvens kan bli att den våldsutsatta vårdnadshavaren avbryter processen. Även när det är känt för socialnämnden att den andra vårdnadshavaren inte samtycker, bör beslut om omedelbar placering i skyddat boende få fattas. Den andra vårdnadshavarens inställning måste då ha kommit till socialnämndens kännedom och avse den nu aktuella placeringen. Det räcker alltså inte med subjektiva antaganden om den andra vårdnadshavarens inställning. Utöver situationen när nämnden fått den andra vårdnadshavarens inställning att han eller hon inte samtycker klart uttryckt, bör nämnden kunna besluta om omedelbar placering när nämnden redan från början mot bakgrund av aktuella och konkreta omständigheter i det enskilda fallet känner till att den andra vårdnadshavaren inte samtycker.

Socialnämnden föreslås endast få besluta om placeringen om det är sannolikt att barnet behöver vård i det skyddade boendet tillsammans med vårdnadshavaren. Sannolikhetsbedömningen ska avse barnets behov av skydd och stöd till följd av hot, våld eller andra övergrepp. Omständigheter som får anses tala för att det är sannolikt att ett barn behöver vård i skyddat boende är att barnet har bevittnat våld eller på annat sätt upplevt konsekvenserna av våld mot en förälder, exempelvis genom att föräldern har skador eller är rädd, möblemanget sönderslaget eller liknande. En annan sådan omständighet är att barnet självt har utsatts för våld. Aspekter som kan behöva beaktas vid denna bedömning är exempelvis att bevittnande av våld kan ha långtgående negativa effekter på såväl den psykiska som fysiska hälsan på både kort och lång sikt. Bedömningen av barnets behov av vård i skyddat boende måste baseras på det beslutsunderlag som socialnämnden i det akuta skedet har tillgång till, vilket av naturliga skäl kan vara begränsat. I promemorian framhålls att det i akuta situationer kan behöva accepteras en relativt hög grad av osäkerhet.

En placering enligt förslaget förutsätter också att placeringen inte kan avvaktas med hänsyn till risken för barnets säkerhet och hälsa. Den bedömningen bör baseras på vilka mera omedelbara konsekvenser det skulle kunna få för barnets hälsa och säkerhet att inte omedelbart placeras i skyddat boende med den skyddssökande vårdnadshavaren. Exempel på situationer då en placering inte bör kunna avvaktas kan vara att barnet annars får bo kvar hos den vårdnadshavare som samtidigt är misstänkt våldsutövare och barnet därmed skulle riskera att utsättas för fysiskt eller psykiskt våld, eller det annars till följd av barnets upplevelse av att ha bevittnat våld eller upplevt konsekvenser av våld skulle innebära en psykisk belastning för barnet att bo hos den andra vårdnadshavaren. I riskbedömningen bör också vägas in barnets upplevelser av våldet och konsekvenserna för barn av att bevittna eller utsättas för våld.

Socialnämnden föreslås också, med stöd av det tidigare betänkandets förslag om ny bestämmelse i 6 kap. 13 a § FB, besluta om placeringen trots att en av vårdnadshavarna

inte samtycker. Den åtgärden förutsätter dock en utredning av vårdnadshavarens samtycke. Som beskrivits ovan, kan det finnas risker med att i det akuta skedet kontakta den andra vårdnadshavaren. Det gör att denna bestämmelse inte alltid bör tillämpas i ett akut skede. Om det inte skulle finnas något hinder mot att kontakta den andra vårdnadshavaren, behöver socialnämnden dock enligt denna bestämmelse ta reda på den andra vårdnadshavarens inställning och därefter väga den mot åtgärdens betydelse för barnet. Den tid som detta kan ta kan föra med sig risker för barnet och innebära att bestämmelsen av den anledningen inte kan tillämpas i det akuta skedet.

Handläggningsregler för beslut om omedelbar placering i skyddat boende
Socialnämndens beslut om omedelbar placering i skyddat boende ska underställas förvaltningsrätten inom en vecka från den dag då beslutet fattades. Förvaltningsrätten ska pröva beslutet så snart det kan ske. Om förvaltningsrätten fastställer beslutet, ska den omedelbara placeringen få pågå under högst fyra veckor från beslutsdatumet. Beslut om omedelbar placering i skyddat boende ska gälla omedelbart.

En omedelbar placering i skyddat boende ska upphöra om socialnämndens beslut inte underställs förvaltningsrätten inom en vecka. Om det inte längre finns skäl för en omedelbar placering, ska socialnämnden besluta att placeringen genast ska upphöra.

I mål och ärenden om beslut om omedelbar placering ska offentligt biträde som huvudregel förordnas för barnet och för barnets vårdnadshavare.

Om socialnämndens beslut om omedelbar placering inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ledamot som nämnden har förordnat besluta om placeringen. Beslutet ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde. Bestämmelserna om begränsning av möjligheten till delegation av beslut enligt 10 kap. 4 § första stycket SoL ska även gälla i ärenden om omedelbar placering i skyddat boende.

Socialnämndens ansvar och beslutanderätt för barn i skyddat boende

För barn och unga som ges vård enligt LVU har socialnämnden samma ansvar som vårdnadshavaren för att den unges grundläggande rättigheter enligt föräldrabalken tillgodoses. Den föreslagna bestämmelsen om barns omedelbara placering i skyddat boende tillsammans med en vuxen vårdnadshavare innebär *inte* att barnet ges vård enligt LVU. Att barnet under den omedelbara placeringen inte vårdas enligt LVU betyder att socialnämnden, till skillnad från om barnet hade vårdats med stöd av LVU, inte kan besluta i frågor som rör insatser från hälso- och sjukvården eller socialtjänsten utan att först inhämta båda vårdnadshavarnas samtycke. Socialnämnden kan inte heller besluta hur den unges umgänge med vårdnadshavare och föräldrar som har umgängesrätt reglerad genom dom eller beslut av domstol eller genom avtal ska utövas. Inte heller kan nämnden besluta att den unges vistelseort inte ska röjas för föräldrar eller vårdnadshavare. Som en ytterligare konsekvens gäller inte bestämmelserna i LVU om vad vården ska innehålla och hur vården ska utformas.

I betänkandet föreslås istället att barn som placeras i skyddat boende ska omfattas av bestämmelserna i SoL som gäller för barn som placeras utanför hemmet i familjehem, jourhem, stödboende eller HVB. Exempelvis ska socialnämnden noga följa vården av barnet och verka för att barnet får lämplig utbildning och den hälso- och sjukvård som barnet behöver.

Befintlig lagstiftning och förslag i betänkandet möjliggör att socialnämnden i vissa fall får fatta beslut om att vissa åtgärder får vidtas för ett barn när endast en av två vårdnadshavare ger sitt samtycke i frågor som normalt kräver båda vårdnadshavarnas deltagande. Det gäller barnets skolgång och vissa insatser inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Med stöd av bestämmelserna kan socialnämnden, om det krävs med hänsyn till barnets bästa, besluta om en behandlingsinsats för ett barn som vistas i skyddat boende. En behandlingsinsats som ofta ges i samband med vistelse i skyddat boende är s.k. Trappan-samtal, som är en modell för krissamtal med barn som upplevt våld i sin familj. Är barnet över 15 år och samtycker till en sådan insats kan den ges utan vårdnadshavarnas samtycke.

I det tidigare betänkandet föreslås att socialnämnden ska, för ett barn som har två vårdnadshavare, få besluta om val av eller byte av skolenhet utan den andra vårdnadshavarens samtycke om det krävs med hänsyn till barnets bästa. Mot bakgrund av att frågor om ett barns förskoleplacering numera rör frågor som vårdnadshavarna enligt JO som huvudregel måste vara överens om bör socialnämnden även få befogenhet att besluta om ett barns val eller byte av förskoleenhet på motsvarande sätt som föreslås i betänkandet vad gäller val eller byte av skolenhet. Den i betänkandet föreslagna bestämmelsen i 6 kap. 13 a § första stycket 6 FB föreslås utvidgas till att omfatta även val eller byte av förskoleenhet.

Nya regler om sekretess hos kommuner och regioner för adresser till skyddade boenden och vissa HVB

I betänkandet föreslås i en ny bestämmelse, 26 kap. 13 a § OSL, att sekretess ska gälla hos Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för uppgift om adress till eller beteckning på fastighet eller tomträtt för skyddade boenden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Syftet med betänkandets förslag är att kunna hindra att adressuppgifter till skyddade boenden blir offentliga hos IVO om det skulle innebära risker för de personer som vistas i boendena. Eftersom vissa skyddade boenden och hem för vård eller boende med inriktning mot skyddat boende har hemlig adress som en del av det yttre skalskyddet finns det enligt betänkandet en risk med att adresser kan röjas eftersom det kan utgöra en fara för enskilda som vistas, eller kommer att vistas, i ett sådant boende.

I nu aktuell promemoria föreslås att förslaget kompletteras med ytterligare regler kring sekretess i kommuner och regioner, något som inte fanns med i betänkandets förslag och som påtalats av flera remissinsatser däribland Göteborgs Stad. Uppgifter om vilka skyddade boenden kommunerna har i egen regi och uppgifter om skyddade boenden i ingångna avtal finns inte enbart som en del av den enskildes ärende. Utan en särskild reglering går det inte att sekretessbelägga samtliga uppgifter om skyddade boenden i kommunen. Om adressuppgifterna sekretessbeläggs hos IVO kommer en angelägen förövare vända sig till kommunerna för att få samma uppgift. Ett bristande sekretesskydd hos kommunerna för adressuppgifter till skyddade boenden kan drabba såväl de skyddsbehövande som personalen på boendena. Ett fullgott skydd för dessa uppgifter är särskilt angeläget i ärenden där hotbilden är stor.

I promemorian föreslås därför att sekretess ska gälla hos kommun eller region för uppgift om adress till skyddat boende eller HVB som bedriver verksamhet i form av skyddat boende om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med verksamheten

skadas. Sekretessen ska även gälla för uppgift om beteckning på fastighet där verksamhet bedrivs i form av sådana boenden och för uppgift om tomträtt i fastighet där sådan verksamhet bedrivs.

En sekretessbrytande bestämmelse föreslås som möjliggör att uppgifterna lämnas från en kommun eller en region till en socialnämnd om uppgifterna kan antas att ha betydelse för socialnämndens verkställighet av beslut om placering av enskild i HVB som bedriver verksamhet som motsvarar skyddat boende eller i skyddat boende.

Socialnämnden ska utan hinder av sekretess lämna uppgifter om huruvida någon vistas i skyddat boende om uppgifterna för särskilt fall begärs av domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten eller Skatteverket.

Rätten till skolgång

I det tidigare betänkandet föreslås att elever som vistas i skyddat boende i en annan kommun än hemkommunen, på samma sätt som gäller för elever som vistas i HVB, ska ha rätt att bli mottagen i en grundskola eller grundsärskola i den kommun eleven vistas. Elever i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan ska ha rätt att fullfölja sin utbildning i den nya vistelsekommunen, och kunna fullfölja den tidigare utbildningen i hemkommunen om de återvänder dit. För elever som till följd av sin vistelse i skyddat boende riskerar att förlora sin tidigare skolplats ska det finnas en möjlighet att under en viss tid få behålla platsen.

Nu föreslås kompletterande bestämmelser som innebär att elever som vistas i en kommun eller i ett samverkansområde för en utbildning på grund av placering i ett skyddat boende vid beslut om mottagande till programinriktat val som har utformats för en grupp elever eller till yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever, ska jämföras med den elev som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

En kommun som anordnar programinriktat val som har utformats för en enskild elev, yrkesintroduktion som har utformats för en enskild elev, individuellt alternativ eller språkintrouktion ska ta emot barn och unga som uppfyller behörighetsvillkoren för respektive utbildning om de vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett skyddat boende. Detsamma ska gälla för en region som anordnar introduktionsprogram.

En elev som på grund av placering i ett skyddat boende, flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, ska ha rätt att fullfölja det påbörjade introduktionsprogrammet eller ett annat introduktionsprogram hos den kommun eller i det samverkansområde där det skyddade boendet finns. En elev som påbörjat ett introduktionsprogram hos en huvudman och som efter placering i ett skyddat boende återvänder till sin hemkommun ska ha rätt att fullfölja utbildningen på programmet eller på ett annat introduktionsprogram hos hemkommunen eller i hemkommunens samverkansområde.

En kommun eller en region ska vara skyldig att ta emot en elev på ett individuellt program i gymnasiesärskolan om eleven vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett skyddat boende, om hemkommunen har bedömt att eleven inte kan följa undervisningen på ett nationellt program.

Bestämmelserna om en hemkommuns ersättning till en annan kommun som tar emot en elev, interkommunal ersättning, bör även att gälla när en kommun tar emot en elev som vistas i ett skyddat boende. Det behöver inte göras några ändringar i skollagen för att de bestämmelserna ska gälla.

Remissinstansernas yttrande

SDN Angered

Stadsdelsnämnden Angered tillstyrker förslagen i utredningen.

Nämnden är i huvudsak positiv till utredningens förslag. Utredningens förslag bedöms sammantaget öka rättssäkerheten för barn som placeras i skyddat boende och kvalitén på den vård och det stöd som barnen får.

Nämnden anser att promemorian underskattar kommunernas ökade kostnader som följer av förslagen. Socialtjänsten är en pressad verksamhet med en hög personalomsättning. Ökade krav innebär ytterligare påfrestningar på verksamheten. Nämnden ser även en risk för att förslagen kommer att ha större påverkan i socioekonomiskt utsatta områden som generellt har fler ärenden som rör våld i nära relation.

Nämnden framhåller också att den saknar ett resonemang kring fritidsplacering för barn som flyttas till annan kommun eller stadsdel till följd av våld i nära relation. Diskussioner uppstår emellanåt mellan socialtjänst och skola kring vem som ska stå för kostnaderna som är kopplat till transport till och från fritids.

SDN Västra Göteborg

Stadsdelsnämnden Västra Göteborg tar inte ställning till förslaget men översänder synpunkter på remissen.

Nämnden ser positivt på att barnrättsperspektivet stärks men ser risker och har svårt att överblicka dessa i den föreslagna promemorians konsekvenser. Det finns en oro att förslagen försvårar det praktiska arbetet för socialtjänsten med att skydda barnet med ett komplicerat regelverk och ser att förslaget kan behöva utredas ytterligare.

För kommunerna kommer det förmodligen innebära ekonomiska konsekvenser om förslaget införs. Det är troligt att det kommer krävas både ekonomiska resurser men framförallt personella resurser gällande utredningsförfarandet för myndighetsutövningen i socialtjänsten. Tillståndskrav på skyddat boende kommer att införas och kvalitén kommer öka mot nuvarande boende och därmed placeringskostnader. För en rättssäker handläggning måste det finnas tillräckliga resurser.

Social Resursnämnd

Social resursnämnd tillstyrker förslagen.

Nämnden är positiv till förslagen om omedelbar placering, sekretess och skolgång och stödjer den övergripande intentionen. Förslagen bedöms vara bra då de stärker barnrättsperspektivet, barnet får en egen vård- och genomförandeplan som ska följas upp under placeringen i det skyddade boendet. Det är också bra att socialtjänsten gör en egen bedömning, som dokumenteras, om barnet är i behov av stöd och skydd. Det är även bra med en tydlighet kring barns rätt till skolgång och att nämnden kan fatta beslut om att byta förskoleenhet för barn som placeras i skyddat boende.

Nämnden bedömer att ändringarna kring förslaget om omedelbar placering i skyddat boende är önskvärda och ökar socialtjänstens möjlighet att bereda barnen omedelbart skydd.

Nämnden anser dock att förslaget inte i tillräcklig omfattning har behandlat frågan om umgänge mellan barn i skyddat boende och vårdnadshavare som misstänks ha utsatt den andra föräldern för våld. Det är också oklart om bristande samtycke även innebär att en handräckningsbegäran från polisen kan göras enligt LVU.

Nämnden anser också att det är bra och önskvärt med en tydlighet kring barns rätt till skolgång, samt att nämnden kan fatta beslut om att byta förskoleenhet för barn i skyddat boende. Nämnden ser överlag positivt på att barns möjlighet till insatser, uppföljning och skolgång blir likställda andra placerade barns.

Social resursnämnd delar dock inte slutsatserna i promemorian att de förlagna förändringarna inte kommer påverka kommunens ekonomi. Exempelvis genom att kraven på ökad dokumentation och administration kring omedelbara placeringar, i en omfattning som dagens placeringar inte innebär. Tidsåtgång för både tjänstepersoner och socialnämnden, att hantera barnens ärende, såsom utredning genomförandeplan, barnsamtal och uppföljningskontakter kommer öka kostnaderna. Ökade krav på boenden för att klara av att uppfylla skyddsbehoven kommer med stor sannolikhet också öka kostnaden för insatsen och därmed öka kommunens kostnad.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden tillstyrker utredarens förslag att barn och unga som vistas i ett skyddat boende ska jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller i samverkansområdet vid mottagande till utbildning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan samt att elever ska ha rätt att fullfölja en påbörjad gymnasieutbildning eller motsvarande utbildning om de återvänder till hemkommunen. Dagens rätt till interkommunal ersättning föreslås i betänkandet även gälla när en kommun tar emot en elev som vistas i ett skyddat boende. Utbildningsförvaltningen gör därför den bedömningen att förslaget varken leder till ökade eller minskade kostnader i dessa delar.

Utbildningsnämnden anser att förslagen tydliggör och förstärker rättigheter för barn och unga som vistas i skyddat boende och framhåller att förslagen i förlängningen kan innebära mer likvärdiga livsvillkor för hälsa och utveckling. Förslagen bedöms ha barns bästa i åtanke och de kommer att få en positiv inverkan på barns och ungas, samt den skyddssökande vårdnadshavarens, trygghet och säkerhet då de vistas i skyddat boende.

Utbildningsnämnden anser dock att skollagen bör kompletteras med ett förtydligande om de sekretessregler som föreslås införas i offentlighet- och sekretesslagen. Där framgår att om ett barn kan antas lida betydande men om en viss uppgift blir känd för vårdnadshavaren omfattas uppgiften av sekretess därför kan sekretesskyddet behöva ges företräde framför skolans skyldighet att informera föräldrar och vårdnadshavare till exempel om elevens kunskapsutveckling och utveckling i övrigt. Skollagen är den lag som rektor i första hand förväntas utgå ifrån, och risk föreligger att offentlighets- och sekretesslagen prövas i mindre utsträckning, då beslut fattas kring information till båda vårdnadshavarna kring elevens kunskapsutveckling.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret anser att förslagen bör tillstyrkas med hänsyn tagen till nedanstående synpunkter.

Barnplacering om skyddat boende utan samtycke från båda vårdnadshavarna

Göteborgs Stad har redan i sitt yttrande över betänkandet ställt sig positivt till förslaget om att utöka socialtjänstens befogenheter om att fatta beslut om barnplacering på skyddat boende utan samtycke från båda vårdnadshavarna. Den inskränkning i en vårdnadshavares rätt till familje- och privatliv som blir följderna av de föreslagna bestämmelserna bedöms som nödvändig till skydd för barnets hälsa.

Stadsledningskontoret delar promemorians bedömning att regleringen av socialnämndens befogenhet att besluta om en omedelbar placering i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare bör placeras i LVU. LVU innehåller en rad handläggningsregler vilka blir tillämpliga på processen och bedöms därmed öka rättssäkerheten både för barn som placeras i skyddat boende och deras vårdnadshavare.

Stadsledningskontoret gör dock bedömningen att reglerna behöver kompletteras med en möjlighet för förvaltningsrätten att förlänga beslutet om omedelbar placering om ytterligare utredning eller annan särskild omständighet gör det nödvändigt. För att fortsatt kunna garantera skydd och stöd för ett barn med behov av vistelse i skyddat boende har socialnämnden möjlighet att enligt förslaget i betänkandet fatta beslut om fortsatt placering på skyddat boende tillsammans med en av vårdnadshavarna mot den andra vårdnadshavarens vilja enligt SoL med stöd av föräldrabalkens regler. Den praxis som finns avseende tillämpningen av 6 kap. 13 a § FB är relativt begränsad. Det fall som har prövats av Högsta förvaltningsdomstolen, HFD 2015 ref. 5, tydliggör att det ställs höga krav på nämndens utredning avseende vad som i den aktuella situationen är att anse som barnets bästa. Det ska av utredningen framgå att det finns ett påtagligt och tydligt behov av insatsen, i det här fallet placeringen, för att bestämmelsen ska vara tillämplig. Med hänsyn till de höga krav som ställs på bevisningen, kan det i vissa fall, tillsammans med tiden för beslutsfattande i socialnämnden, medföra att förfarandet tar längre tid än den månad som nu är föreslagen som längst tid för omedelbar placering.

Föräldrabalken och socialtjänstlagen har inga tvingande regler kring omprövning av ett beslut om placering i skyddat boende mot den ena vårdnadshavarens vilja, vilket kan leda till långa placeringar utan möjlighet för denne att få placeringen omprövad.

Stadsledningskontoret menar att en tvingande omprövning av ett sådant beslut bör övervägas då placeringstiderna i vissa fall kan vara relativt långa. Ett liknande resonemang saknas i promemorian.

I promemorian anges att barn och deras vårdnadshavare har rätt till offentligt biträde i samband med beslut om omedelbar placering i skyddat boende enligt LVU. Motsvarande rätt till offentligt biträde finns inte när beslut om placering fattas enligt föräldrabalken och förvaltningsrätten beviljar rättshjälp i mycket få fall. Dessutom kan barn under 18 år inte beviljas rättshjälp vilket kan påverka barnets möjligheter att tillvarata sin rätt i ärenden som berör placering i skyddat boende enligt föräldrabalkens regler. Detta är en brist som bör ses över.

Stadsledningskontoret delar också Social resursnämndens bedömning av att förslaget inte i tillräcklig omfattning har behandlat frågan om socialnämnden har möjlighet att begära

handräckning i enlighet med reglerna i LVU. Det är oklart om bristande samtycke även innebär att en handräckningsbegäran kan göras om barnet till den våldsutsatta föräldern, vid den akuta placeringen, befinner sig hos den vårdnadshavare som har utövat våldet. Detta förhållande bör klargöras.

Utökade sekretessregler i kommunerna och regionerna

Stadsledningskontoret är också positiv till förslaget gällande utökade sekretessregler för uppgifter om kommuner och regioner för adresser till skyddade boenden och vissa HVB. Förändringen ligger i linje med de synpunkter staden lämnade i samband med tidigare yttrande. Reglerna bidrar till att adressuppgifterna kan hållas hemliga, vilket i vissa fall är en förutsättning för upprätthållandet av det skalskydd som vissa boenden har. Ett bristande sekretesskydd hos kommunerna för adressuppgifter till skyddade boenden skulle drabba såväl de skyddsbehövande som personalen på boendena. Ett fullgott skydd för dessa uppgifter är särskilt angeläget i ärenden där hotbilden är stor.

Rätten till skolgång

Stadsledningskontoret delar utbildningsnämndens bedömning att utredarens förslag att barn och unga som vistas i ett skyddat boende ska jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller i samverkansområdet vid mottagande till utbildning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan samt att elever ska ha rätt att fullfölja en påbörjad gymnasieutbildning eller motsvarande utbildning om de återvänder till hemkommunen tydliggör och förstärker rättigheter för barn och ungas som vistas i skyddat boende.

Angered stadsdelsnämnd har i sitt yttrande framfört att fritidshemmet inte berörs i promemorian. Stadsledningskontoret gör dock bedömningen att rätten till fritidshem för barn i skyddat boende säkerställs genom att begreppet skyddat boende skrivs in i skollagen. Härigenom finns laglig grund för att barn i skyddat boende har tillgång till fritidshem. Stadsledningskontoret vill i sammanhanget också poängtera att rätten till skolskjuts inte omfattar resor från och till fritidshemmet, utan bygger på principen om kostnadsfri utbildning i det obligatoriska skolväsendet. Det innebär att ett eventuellt behov av resor från och till fritidshemmet vid placering i skyddat boende behöver lösas via dialog mellan kommunens ansvariga nämnder.

Ekonomiska konsekvenser

Göteborgs Stad menar att det genom förslaget regleras en ny skyldighet för kommunerna varför finansieringsprincipen måste gälla och hela insatsen ska kostnadsberäknas.

I yttrandet över betänkandet framhöll Göteborgs Stad att utredningen grovt underskattat de kostnader kommunerna skulle få som en konsekvens av förslagen. Göteborgs Stad ansåg att det finns en risk att de resurser som tillförs inte kommer att motsvara de faktiska kostnaderna för att genomföra de föreslagna åtgärderna. Vidare framhölls att det krävs en resursförstärkning som gör det möjligt för kommunerna att ta det utökade ansvaret för att förslagen ska kunna genomföras. Denna bedömning kvarstår även utifrån det som framkommer i nu aktuell promemoria.

I nu aktuell promemoria anges att de tillkommande arbetsuppgifter som uppstår som en konsekvens av förslagen är av mindre omfattning och därför inte kommer att leda till någon ökad utredningskostnad för barn som placeras i skyddat boende.

Stadsledningskontoret vill dock framhålla att såväl förslagen i det tidigare betänkandet som förslagen i promemorian innebär nya uppgifter och en ambitionshöjning. De förslag

som nu presenteras är enbart en komplettering som i sammanhanget inte innebär några större tillkommande kostnader. Förslagen kan dock inte ses isolerade utan ingår i den större helhet som beskrivs i betänkandet. Därför måste de tidigare beskrivna kostnadsökningarna påtalas också i nu aktuellt ärende. Det krävs en resursförstärkning som motsvarar de faktiska kostnaderna för att förslagen i sin helhet ska kunna genomföras. Den finansieringsmodell som finns i betänkandet tar inte tillräcklig hänsyn till omfattningen av det utökade ansvaret.

Sammanfattningsvis anser stadsledningskontoret att de kompletterande förslag som lämnas i promemorian ökar rättssäkerheten för barn som placeras i skyddat boende och kan i förlängningen innebära mer likvärdiga livsvillkor för hälsa och utveckling.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

1 Sammanfattning

Regeringen beslutade i november 2016 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i s.k. skyddat boende tillsammans med en av vårdnadshavarna. Utredaren hade i uppdrag att lämna förslag till hur insatsen skyddat boende kan lagregleras och definieras och hur en tillståndsplikt kan utformas. I januari 2018 överlämnades betänkandet Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112) till regeringen. I betänkandet föreslås att insatsen skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, som en ny placeringsform för vuxna och barn som medföljande till en vuxen vårdnadshavare och att begreppet skyddat boende ska definieras i socialtjänstförordningen (2001:937). Det föreslås vidare att skyddat boende ska vara tillståndspliktigt och omfattas av nya kvalitetskrav. Förslag lämnas också om att barn i skyddat boende ska omfattas av samma regelverk som andra placerade barn, vilket bl.a. innebär att socialnämnden nog ska följa barnets vistelse där. Vidare föreslås ändringar i skollagen (2010:800) för att tydliggöra att elever som vistas i skyddat boende i en annan kommun än i hemkommunen ska ha rätt att bli dels mottagna i en skola i den kommun där de vistas, dels fullfölja påbörjad gymnasieutbildning eller motsvarande utbildning när de återvänder till hemkommunen.

Under beredningen av betänkandet i Regeringskansliet har det kommit fram att förslagen bör kompletteras i vissa avseenden. De kompletteringar som denna promemoria behandlar gäller främst förslag till lagstiftning för att ge socialnämndens befogenhet att omedelbart kunna placera ett barn i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare när det saknas samtycke från den andra vårdnadshavaren. Det föreslås också nya bestämmelser om offentlighet och sekretess bl.a. för att möjliggöra sekretess hos kommuner

och regioner för adresser till skyddade boenden och hem för vård eller boende som bedriver verksamhet i form av skyddat boende. Vidare föreslås vissa följdändringar för att tydliggöra elevens rätt att gå i skola när de vistas i skyddat boende eller hem för vård eller boende. Slutligen föreslås övergångsbestämmelser och vissa konsekvensändringar i SoL, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och i skollagen (2010:800).

Beslut (ex tillstyrker/avstyrker)

##Beslut##Tillstyrker##Beslut##

Eventuellt kommentarer/yrkanden, yttranden (1-5 rader)

##Sammanfattning##tillstyrkt i sin helhet##Sammanfattning##

##Beslutstext##

§ 264 Dnr N131-0226/20

Yttrande över Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende: förslag till bestämmelser rörande omedelbar placering, sekretess och skolgång

Stadsdelsnämnden ska yttra sig över promemorian *Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande omedelbar placering, sekretess och skolgång* (SOU 2017:112).

Beslut

1. Stadsdelsnämnden Angered tillstyrker promemorian *Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bland annat omedelbar placering, sekretess och skolgång*.
2. Stadsdelsnämnden Angered översänder upprättat tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som eget yttrande.

Handling

Tjänsteutlåtande den 28 augusti

Justering

Omedelbar justering

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2020-09-22

Sekreterare

Cornelia Ennefors

Ordförande

Karolina Mildgrim (KD)

Justerare

Shadiye Heydari (S)

Protokollsutdragets riktighet intygas:

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-08-24

Diarienummer N131-0226/20

Handläggare

Meliha Hadzimumanbegovic

Telefon: 031- 365 10 13

E-post:

meliha.hadzimumanbegovic@angered.goteborg.se

Yttrande över Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende: förslag till bestämmelser rörande omedelbar placering, sekretess och skolgång

Förslag till beslut

3. Stadsdelsnämnden Angered tillstyrker promemorian *Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bland annat omedelbar placering, sekretess och skolgång*.
4. Stadsdelsnämnden Angered översänder upprättat tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som eget yttrande.
5. Stadsdelsnämnden Angered justerar paragrafen omedelbart.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden ska yttra sig över promemorian *Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande omedelbar placering, sekretess och skolgång*. Promemorian kompletterar betänkandet *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende* (SOU 2017:112). Kompletteringen gäller främst förslag till lagstiftning. Stadsdelsförvaltningen är i huvudsak positiv till förslagen i promemorian och föreslår därför att stadsdelsnämnden tillstyrker den.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I promemorian framkommer att tillkommande arbetsuppgifter som förslaget innebär är av mindre omfattning och därför inte kommer att leda till någon ökad utredningskostnad för barn som placeras i skyddat boende. Förvaltningen ser dock att förslagen i det tidigare betänkandet såväl som promemorian innebär en ambitionshöjning. Vid ökade krav är det viktigt att rätt förutsättningar ges för att kunna genomföra förändringarna. Förvaltningen

föreslår att ekonomiska resurser som står i proportion till de förändringar som ska genomföras tillsätts.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Stärkta insatser till barn och kvinnor i skyddat boende kan ge förutsättningar för att undkomma upprepat våld. Barn är framtidens vuxna och förstärkta insatser i rätt tid förebygger både våldsutövande och våldsutsatthet liksom annan ohälsa på längre sikt.

Förslagen tar sin utgångspunkt i barnets grundläggande fri- och rättigheter samt barnets bästa enligt FN:s barnkonvention om barnets rättigheter och förväntas stärka barnrättsperspektivet för barn som är placerade i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare.

Samverkan

Information i lokal samverkansgrupp den 21 september 2020.

Bilaga

Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bland annat omedelbar placering, sekretess och skolgång

Ärendet

Stadsdelsnämnden ska yttra sig över promemorian *Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande omedelbar placering, sekretess och skolgång*. Promemorian kompletterar betänkandet *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende* (SOU 2017:112). Stadsdelsnämnden ska yttra sig senast den 23 september 2020.

Bakgrund

Socialdepartementet tog fram betänkandet *Ett fönster av möjligheter - stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende* (SOU 2017:112) under 2018. I betänkandet föreslogs åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare. I betänkandet föreslogs bland annat att:

- skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen och definieras juridiskt
- kvalitetskrav inom skyddat boende skulle införas
- skyddade boenden ska vara tillståndspliktiga
- barnets rätt till skolgång ska säkerställas
- stärkt kunskap om barn i skyddat boende

Göteborgs Stad var remissinstans och som underlag för sitt remissvar begärde stadsledningskontoret att Angereds stadsdelsnämnd skulle yttra sig över utredningen. Stadsdelsförvaltningen var i huvudsak positiv till utredningens förslag. Föreslagna åtgärder bedömdes öka rättssäkerheten för barn som placeras i skyddat boende och kvaliteten på den vård och det stöd som barnen får.

Promemorians förslag

Betänkandet *Ett fönster av möjligheter - stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende* har nu kompletterats med en promemoria som innehåller förslag till lagstiftning när det gäller placering av barn i skyddat boende när det saknas samtycke från den andra vårdnadshavaren. Det föreslås också nya bestämmelser om offentlighet och sekretess. Vidare föreslås vissa följdändringar för att tydliggöra elevers rätt att gå i skola när de vistas i skyddat boende eller hem för vård eller boende. Slutligen föreslås övergångsbestämmelser och vissa konsekvensändringar i socialtjänstlagen (2001:453), lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och skollagen (2010:800). Nedan presenteras huvudsakliga förslag i skrivelsen:

Barns placering i skyddat boende med endast en av två vårdnadshavares samtycke och barn ska kunna placeras omedelbart i skyddat boende

Om socialnämnden har beslutat att den ena av ett barns två vårdnadshavare ska placeras i skyddat boende får nämnden besluta att barnet omedelbart ska placeras i boendet tillsammans med den vårdnadshavaren. Nämnden ska få fatta ett sådant beslut om det är sannolikt att barnet behöver vård i det skyddade boendet tillsammans med vårdnadshavaren och placeringen inte kan avvaktas med hänsyn till risken för barnets säkerhet och hälsa. Nämnden får fatta detta beslut även om den andra vårdnadshavarens samtycke till placeringen inte kan inhämtas före placeringen eller särskilda skäl talar emot att samtycket inhämtas före placeringen eller om den andra vårdnadshavaren inte samtycker till placeringen av barnet.

Placeringen får beslutas endast om den vårdnadshavare som barnet placeras tillsammans med samtycker till barnets placering. Har barnet fyllt 15 år får placeringen beslutas endast om barnet självt samtycker till det.

Bestämmelser om handläggningen

Socialnämndens beslut om omedelbar placering i skyddat boende ska underställas förvaltningsrätten inom en vecka från fattat beslut. Förvaltningsrätten ska pröva beslutet så snart det kan ske. Om förvaltningsrätten fastställer beslutet ska den omedelbara placeringen få pågå under högst fyra veckor från beslutsdatumet.

Sekretess

Sekretess ska gälla hos kommun eller region för uppgift om adress till skyddat boende eller hem för vård eller boende som driver skyddat boende om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan syftet med verksamheten kan skadas. Ett bristande sekretesskydd hos kommun eller region för adressuppgifter till skyddade boenden kan drabba verksamheternas möjligheter att skydda såväl de som vistas i boendena som den personal som arbetar där.

Ändringar i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Kommunernas ansvar för insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ska gälla även för en person som till följd av ett beslut av kommunen är bosatt i ett skyddat boende i en annan kommun.

Barn och unga i skyddat boendet ska ha rätt till utbildning i vistelsekommun

En elev som vistas i en kommun eller i ett ansvarsområde för en utbildning på grund av placering i ett skyddat boende ska vid beslut om mottagande till programinriktat val som har utformats för en grupp elever jämföras med den elev som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

Ändring i lagstiftning

Ovanstående förslag innebär ändringar i följande lagstiftning:

6 kap. 13 a § föräldrabalken, lagen om (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, socialtjänstlagen (2001:453) offentlighet- och sekretesslagen (2009:400) och skollagen (2010:800). De föreslagna ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen är i huvudsak positiv till utredningens förslag. Utredningens förslag bedöms sammantaget öka rättssäkerheten för barn som placeras i skyddat boende och kvalitén på den vård och det stöd som barnen får. Förvaltningen föreslår därför att stadsdelsnämnden tillstyrker utredningens förslag.

Förvaltningens anser dock att promemorian underskattar kommunernas ökade kostnader som följer av förslagen. Socialtjänsten är sedan en tid tillbaka är en pressad verksamhet med en hög grad av personalomsättning. Ökade krav kommer att bära ytterligare påfrestningar på verksamheten.

Förvaltningen ser även en risk med att förslagen kommer att ha större påverkan i socioekonomiskt utsatta områden som Angered som generellt har fler ärenden som rör våld i nära relation. I Angered inleds hälften av utredningarna inom enheten för Barn och

Unga utifrån en våldsproblematik vilket innebär att trycket på verksamhetsområdet barn och unga kommer att öka betydligt.

Utredningen saknar ett betänkande kring fritidsplacering för barn som flyttas till annan kommun eller stadsdel till följd av våld i nära relation. En fritidsplats kan vara av avgörande betydelse för en förälder som lämnar en våldsam relation då den möjliggör att fortsätta sin anställning eller sina studier trots en kraftigt förändrad livssituation. Det är i flera fall så att skolförvaltningen ombesörjer transport till och från skolan för barn som lever i skyddat boende. Dock ombesörjer inte skolförvaltningen transport till och från fritids, vilket i praktiken innebär att det blir diskussioner mellan socialtjänst och skola för att reda ut vem som bär ansvar för att barnet på ett tryggt sätt ska kunna ta sig från det skyddade boendet till och från skolbyggnaden om barnet är i behov av fritids.

Stadsdelsförvaltningen Angered

Arne Wiik
Sektorschef individ- och familjeomsorg
samt funktionshinder

Rickard Vidlund
Stadsdelsdirektör

##Beslutstext##

Beslut

Stadsdelsnämnden tar inte ställning till förslaget men översänder synpunkter på remissen som framförts i förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

För att åstadkomma en ändamålsenlig lagreglering av hur behovet för ett barn med två vårdnadshavare i en akut situation ska kunna tillgodoses med omedelbart skydd och stöd av ett skyddat boende är komplicerat och får inte byråkratiseras och försvåra det praktiska arbetet för socialtjänsten i det akuta skedet. Förvaltningen ser positivt på att barnrättsperspektivet stärks men ser risker och har svårt att överblicka dessa i den föreslagna promemorians konsekvenser och tar därför inte ställning utan sänder endast med följande synpunkter.

Yttrande över remiss från Socialdepartementet - Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16)

§ 176, N137-0287/20

Beslut

1. Stadsdelsnämnden tar inte ställning till förslaget men översänder synpunkter på remissen som framförs i förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning av ärendet

Stadsdelsnämnden Västra Göteborg har mottagit en förfrågan från stadsledningskontoret om att yttra sig gällande remiss från Socialdepartementet. Remissen gäller förslag till åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i så kallat skyddat boende tillsammans med en av vårdnadshavarna. Utredaren hade i uppdrag att lämna förslag till hur insatsen skyddat boende kan lagregleras och definieras och hur en tillståndsplikt kan utformas. Stadsdelens synpunkter kommer att utgöra underlag för ett samlat yttrande från staden.

Handling

Stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2020.

Justering

Stadsdelsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2020-09-22

Vid protokollet

Sekreterare

Frida Byrsten

Ordförande

Kalle Bäck (KD)

Justerande

Jennie Wadén (V)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-08-31

Diarienummer N137-0287/20

Handläggare

Bodil Sandquist

Telefon: 031-366 40 43

E-post: bodil.sandquist@vastra.goteborg.se

Begäran om yttrande från stadsledningskontoret-Remiss från Socialdepartementet-Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende.

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden tar inte ställning till förslaget men översänder synpunkter på remissen som framförs i förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Stadsdelsnämnden förklarar paragrafen för omedelbart justerad.

Sammanfattning

Regeringen beslutade i november 2016 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i s.k. skyddat boende tillsammans med en av vårdnadshavarna. Utredaren hade i uppdrag att lämna förslag till hur insatsen skyddat boende kan lagregleras och definieras och hur en tillståndsplikt kan utformas.

Stadsdelsnämnden Västra Göteborg har mottagit en begäran från stadsledningskontoret gällande remiss från Socialdepartementet och har möjlighet att yttra sig över remissen.

Förvaltningen ser att det är komplext att åstadkomma en ändamålsenlig lagreglering där barns behov av omedelbart skydd och stöd på ett skyddat boende säkras i förhållande till

två vårdnadshavare. Det finns en oro att försvåra det praktiska arbetet för socialtjänsten med att skydda barnet med ett komplicerat regelverk och ser att förslaget kan behöva utredas ytterligare.

Förvaltningen ser positivt på att barnrättsperspektiv stärks men ser risker med att placering av barnet kräver samtycke från båda vårdnadshavarna i annat fall ska lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) tillämpas och där särskilda beslutsformer tillförs LVU-lagstiftningen. Förvaltningen ser att det är svårt att överblicka konsekvenserna av vad det rent faktiskt kan innebära och väljer därför att inte tillstyrka förslaget utan lämnar synpunkter.

Bedömning ur ekonomisk dimension

För kommunerna kommer det förmodligen innebära ekonomiska konsekvenser om förslaget införs. Det är troligt att det kommer krävas både ekonomiska resurser men framförallt personella resurser gällande utredningsförfarandet för myndighetsutövningen i socialtjänsten. Tillståndskrav på skyddat boende kommer att införas och kvalitén kommer öka mot nuvarande boende och därmed placeringskostnader. För att socialtjänsten ska agera rättssäkert och ge vuxna och barn omedelbart skydd måste det finnas tillräckliga resurser.

Bedömning ur ekologisk dimension

Ärendet kan inte ses påverka den ekologiska dimensionen och det strategiska miljöarbetet i Göteborgs Stad.

Bedömning ur social dimension

Denna promemoria syftar till att förbättra det omedelbara stödet till barn som vistas i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare.

Enligt forskningen är konsekvenserna av att som barn bevittna våld mycket allvarliga. De negativa effekterna av våldet riskerar att försvåra barnets förutsättningar inom alla livsområden, exempelvis möjligheten att tillgodogöra sig undervisning i skolan. Självskadebeteende och kriminalitet är vanligare hos dessa barn jämfört med andra barn. Vidare ökar risken för att som vuxen själv utsätts eller utsätta andra för våld.

Forskningen tyder på att våldets följdverkningar kan reduceras väsentligt genom tidiga stöd- och behandlingsinsatser. Uteblivna omedelbara insatser för att bearbeta upplevelser av våld medför att utsatta barn löper en stor risk att behöva framtida insatser till följd av fysisk eller psykisk ohälsa. Det finns därmed mycket som talar för att kostnader som möjliggör nödvändiga insatser för barn som vistas i skyddat boende kan betraktas som social investering som resulterar i lägre utgifter inom hälso- och sjukvården och inom en rad andra områden i samhället. Förvaltningen har dock svårt att överblicka om utökande åtgärder från samhället sida kan leda till att vissa grupper från redan utsatt område väljer att inte söka hjälp.

Samverkan

Information FSG den 15 september 2020.

Bilaga

1. Ds 2020:16 - Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång

Ärendet

Stadsdelsnämnden Västra Göteborg har mottagit en begäran från stadsledningskontoret gällande remiss från Socialdepartementet. Gällande stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende-förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång.

Stadsdelsnämnden har möjlighet att yttra sig över remissen senast den 23 september 2020.

Beskrivning av ärendet

Regeringen beslutade i november 2016 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i s.k. skyddat boende tillsammans med en av vårdnadshavarna. Utredaren hade i uppdrag att lämna förslag till hur insatsen skyddat boende kan lagregleras och definieras och hur en tillståndsplikt kan utformas. I januari 2018 överlämnades betänkandet Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112) till regeringen. I betänkandet föreslås att insatsen skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, som en ny placeringsform för vuxna och barn som medföljande till en vuxen vårdnadshavare. Vidare föreslås att begreppet skyddat boende ska definieras i socialtjänstförordningen (2001:937). Placeringsformen skyddat boende ska enligt förslaget vara tillståndspliktigt och omfattas av nya kvalitetskrav. Förslag lämnas också om att barn i skyddat boende ska omfattas av samma regelverk som andra placerade barn, vilket bl.a. innebär att socialnämnden noga ska följa barnets vistelse där. Vidare föreslås ändringar i skollagen (2010:800) för att tydliggöra att elever som vistas i skyddat boende i en annan kommun än i hemkommunen ska ha rätt att bli dels mottagna i en skola i den kommun där de vistas, dels fullfölja påbörjad gymnasieutbildning eller motsvarande utbildning när de återvänder till hemkommunen.

Under beredningen av betänkandet i Regeringskansliet har det kommit fram att förslagen bör kompletteras i vissa avseenden. De kompletteringar som denna promemoria behandlar gäller främst förslag till lagstiftning för att ge socialnämndens befogenhet att omedelbart kunna placera ett barn i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare när det saknas samtycke från den andra vårdnadshavaren. Det föreslås också nya bestämmelser om offentlighet och sekretess bl.a. för att möjliggöra sekretess hos kommuner och regioner för adresser till skyddade boenden och hem för vård eller boende som bedriver verksamhet i form av skyddat boende. Vidare föreslås vissa följdändringar för att tydliggöra elevers rätt att gå i skola när de vistas i skyddat boende eller hem för vård eller boende. Slutligen föreslås övergångsbestämmelser och vissa konsekvensändringar i SoL, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och i skollagen (2010:800).

Förvaltningens bedömning

För att åstadkomma en ändamålsenlig lagreglering av hur barn med två vårdnadshavare i en akut situation ska kunna få omedelbart skydd och stöd av ett skyddat boende är komplicerat och får inte byråkratisera och försvåra det praktiska arbetet för socialtjänsten i det akuta skedet. Förvaltningen ser positivt på att barnrättsperspektiv stärkt men ser risker och har svårt att överblicka detta i förslagna promemorians konsekvenser och tar

därför inte ställning utan sänder endast med följande synpunkter. Förvaltningens bedömning är att förslaget kan behöva ytterligare kompletteringar.

Barnrättsperspektiv

Förvaltningen är positiv till att barnrättsperspektivet lyfts fram så tydligt med möjlighet till barns rätt till information, delaktighet och inflytande. Kraven om tillståndsplikt bidrar till en ökad kvalitet på de olika boenden som idag erbjuder skydd med en tydligare definition på även vård av barn och lämplighet. Det blir ett tydligare fokus på barnets behov i en svår situation med fokus på stöd och hjälp, omvårdnad och behandling i en situation där ens vårdgivare kan befinna sig i kris och kan ha svårt att räkna till för sina barn.

Det är bra att barnet får ett eget ärende och därmed kvalitetssäkrar barnets placering. Miljön i ett jourboende är inte alltid det bästa för barnet, man möter andra ledsna barn och kvinnor som kan ha varit utsatta för våld. Långvariga placeringar i den vårdformen är inte optimalt. Förslaget lyfter ett säkerställande på kvalitén i och med att tillstånd ska beviljas för att bedriva vården. Barnet blir i förslaget ett eget ärende i en situation som är svår tilldelas man en egen socialsekreterare med fokus på barnets situation.

Är det en tillståndspliktig verksamhet som förslaget innebär behöver verksamheten som erbjuder skydd anpassa sin verksamhet för att fungera för alla barn oavsett funktionalitet.

Rätt till utbildning

Det är positivt att barnets rätt till utbildning lyfts fram samt barnets rätt till hälso- och sjukvård. Men det är ändå inte säkert att man bygger in förutsättningar för skolgång enbart genom att stärka rätten, det handlar även om hur skolan kan ombesörja behov av skydd mot förövaren. Verksamhetens erfarenhet är att man inte ofta kan erbjuda detta i en skola som är relativt öppen, det är även en situation med kortvarig framförhållning och för ett barn att känna sig trygg i en skolmiljö kan ta tid och behöver förbereda. Ofta flyttas barnen flera gånger under en skyddsplacering för att senare kunna landa i en mer långsiktighet. Det finns många svårigheter för ett barn att som skyddsplacerat att socialisera sig, det handlar om vad man kan och vill berätta för sin omgivning, var man kommer från och vart man är på väg. Barnet tappar sitt nätverk med alla sina kamrater vid en placering där man ska skyddas från den andra föräldern. Barn kan uppleva som utpekade när de har skyddade identiteter i form av att inte få vara med på klasslistor och skolfotografier, utanförskapet för barn kan inte få full effekt med hjälp av detta förslag. Under covid perioden finns nya erfarenheter man kan ta till sig för att ändå finnas tillgänglig i sin gamla skola med närvaro på lektioner utan att fysiskt delta något som kan vara ett alternativ för barn placerade i skyddsboende.

Samtycke från båda vårdnadshavarna

Det finns synpunkter på hur samtycke från båda vårdnadshavarna om vård kommer uppfattas av både vårdnadshavare och barn när man inte längre ser barnet som medföljande till den utsatta föräldern. Det kan finnas en inbyggd problematik i just den bedömningen både vad gäller samtyckets trovärdighet och kring hur nämndens handläggning när samtycke till skyddat boende inte finns och därmed via domstol placera barnet utifrån barnets bästa. Formulerade kriterier för att bemöta barnets bästa framstår inte med tydlighet. Det uppstår en svårighet i i handläggningen bedöma om den våldsutsattas historia inte är underlag för skydd och därmed gå emot hens önskan av skydd. Förslaget ger inte klarhet i om nämnden alltid inledningsvis ska utgå från behov

av skydd till dess motsatsen är påvisad? Kunskaper och kännedom om familjens situation initialt är ofta bristfällig och en eventuell placering via domstol utan samtycke kan även forcera fram en utredning med fokus på våld sett ur ett brottsperspektiv vilket i sin tur äventyrar eventuell rättsprocess som med stor sannolikhet kommer ta längre tid. Det blir en situation för utövaren av våldet som även vid samtycke till placering av barnet innan det eventuella brottet har prövats rättsligt ska medge behov av skydd och skriva under en vårdplan. Det kan bli att man går händelserna i förväg.

Det är även en erfarenhet att våldsutsatta som efter noga övervägande vågar ta sig till socialtjänsten i hopp om att bli skyddad och omhändertagen istället kommer att skrämmas över den byråkrati det innebär, motivationen inledningsvis är ofta låg och inte sällan minimerar våldsutsatta sina behov av skydd och lägger stor skuld på sig själva. Det kan innebära en känsla av ifrågasättande. Att ha förmåga att skydda sig själv och sina barn är ofta en process som tar lång tid där de utsatta kämpar med dåligt samvete, skuld och skam och ofta återtar sin ansökan om skydd eller avbryter erbjuden insats och flyttar hem igen.

Många barn kommer hela livet ha med sig att de har varit utsatta för tvångsåtgärder av samhället vilket kan bli en konsekvens av att LVU tillämpas vid uteblivet samtycke.

Det kan uppstå ett scenario där en våldsutsatt söker skydd och man innan placering av barn och skyddssökande behöver inhämta samtycke och inte får det. Då uppstår en situation som kan riskera att bli svag rent rättssäkerhetsmässigt där nämnden ska avgöra om man anser sig ha tillräcklig grund för en skyddsplacering. Innan den skyddssökande känner sig trygg med att berätta kan det bli problematiskt att bedöma grunderna för placering med stöd av LVU. Det skulle enkelt kunna leda till att den skyddssökande själv placeras i skyddat boende och barnen får stanna kvar hemma hos den andra vårdnadshavaren.

Vårdbehov

Förvaltningen önskar ett förtydligande av kriterier för vård för barn på skyddat boende. Vad är det som inte kan erbjudas av andra huvudmän eller öppenvård. När barnet inte har vårdbehov kan man då inte vara placerad på skyddat boende? Om den utsatta föräldern kan ombesörja barnets vårdbehov utan insatser från andra vårdgivare, är man då inte kvalificerad för denna boendeform? Vad händer om vårdnadshavarens skyddsbehov upphör men barnets vårdbehov kvarstår, vad gör man då eller vice versa?

Kompetensen som kommer efterfrågas på ett skyddat boende spänner sig över enormt stora områden eller tänker man sig i mindre omfattning och enbart krisstöd till barn i det akuta skedet. Det behöver förtydligas begreppen stödbehov och behandlingsbehov och vilka förväntningar på vård för barn som ska finnas på ett skydda boende

Förvaltningen anser även att sjukvårdens ansvar vad gäller behandling av trauma vid våld behöver lyftas fram och beaktas i vårdbehovet för barn.

Handläggning

Förvaltningen kan se svårigheter att ha handläggning och samordning i en och samma placering där den ena delen måste avvakta ett ordförande beslut för att vuxenenheten ska kunna verkställa sitt beslut, processen kommer ta längre tid vilket redan idag är ett bekymmer.

Synpunkter brukarorganisation

Förvaltningen saknar även brukarorganisationernas synpunkter på förslaget, maskrosbarn, ideella kvinnoorganisationer m.m.

Ökade kostnader

Det kommer även innebära stora ökade kostnader för nämnden. Antal utredningar, förberedelser inför domstolsförhandling, ökad bemanning på enheterna, ökade krav på tillgänglighet vad gäller samverkan kommer innebära organisatoriska svårigheter. Det kommer även innebära stora ökade kostnader vid placering, kostnaderna kommer påminna om hem för vård av barn (HVB) prisnivåer.

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen

Christina Alvelin
Stadsdelsdirektör

Ingvor Gunnarsson
Sektorchef

Utdrag ur Protokoll nr 10, 2020
Sammanträdesdatum: 2020-09-23

§ 170 Svar på remiss - Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddade boenden (Ds 2020:16) - omedelbar justering

0383/20

Social resursförvaltning har 2020-09-07 upprättat ett tjänsteutlåtande i rubricerat ärende.

Beslut

Social resursnämnd tillstyrker remissen med de kommentarer som framgår av yttrandet.

Social resursnämnd översänder förvaltningens utlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.

Social resursnämnd förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Dag för justering

2020-09-23

Vid protokollet

Sekreterare

Lovisa Varenius

Ordförande

Nina Miskovsky

Justerande

Petra Lindroos Jonasson

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-09-07

Diarienummer 0383/20

Handläggare

Marie Larsson, Lena Magnusson

Telefon: 031- 367 90 16

E-post: marie.larsson@socialresurs.goteborg.se

Svar på remiss - Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddade boenden (Ds 2020:16)

Förslag till beslut

Social resursnämnd tillstyrker remissen med de kommentarer som framgår av yttrandet.

Social resursnämnd översänder förvaltningens utlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.

Social resursnämnd förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Social resursförvaltning har fått begäran om yttrande från stadsledningskontoret gällande en remiss från Socialdepartementets avseende promemorian ”Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång” (Ds 2020:16). Remissen ska behandlas av nämnd och vara besvarad senast 2020-09-24.

Promemorian är en komplettering av det tidigare betänkandet ”Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddade boenden” (SOU 2017:112). Förvaltningen yttrade sig även kring det ursprungliga betänkandet och såg positiv på den övergripande intentionen i utredningen. Det gäller både förslagen som syftar till att förtydliga definition och innehåll i insatsen skyddat boende och framförallt då det gäller inriktningen att särskilt uppmärksamma barn som upplever våld.

Den nya promemorian är ett kompletteringsuppdrag som främst syftar till att behandla främst förslag till förändringar i lagstiftning som ska ge socialnämnden befogenhet att omedelbart kunna placera ett barn i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare även när det saknas samtycke från den andra vårdnadshavaren. Det föreslås också nya bestämmelser om offentlighet och sekretess.

Förvaltningen delar dock inte slutsatserna i promemorian att de föreslagna lagförändringarna inte kommer påverka kommunens ekonomi. Tidsåtgång för både tjänstepersoner och socialnämnden, att hantera barnens ärende, såsom utredning genomförandeplan, barnsamtal och uppföljningskontakter kommer öka kostnaderna, vilket bör hanteras genom höjning av statliga rambidrag.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen delar inte slutsatserna i promemorian att de i remissen föreslagna lagförändringarna inte kommer påverka kommunens ekonomi. Vid tidigare remiss har

även Sveriges kommuner och regioner (SKR) påpekat att de olika förslagen för att förstärka rätten till stöd för barn i skyddat boende, kräver ökade resurser inom kommunernas socialtjänst. Exempelvis genom att kraven på ökad dokumentation och administration kring omedelbara placeringar, i en omfattning som dagens placeringar inte innebär. Tidsåtgång för både tjänstepersoner och socialnämnden, att hantera barnens ärende, såsom utredning genomförandeplan, barnsamtal och uppföljningskontakter kommer öka kostnaderna.

Ökade krav på boenden för att klara av att uppfylla skyddsbehoven kommer med stor sannolikhet också öka kostnaden för insatsen och därmed öka kommunens kostnad.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

De kompletteringar man föreslår för att stärka barnrättsperspektivet för barn i skyddat boende, tar sin utgångspunkt i barnens egna behov. Förslagen har som syfte att underlätta för socialtjänsten att agera skyndsamt för att skydda och stödja barn som upplevt våld i nära relationer. Detta innebär i vissa fall en viss inskränkning i vårdnadshavarens möjlighet till inflytande över insatser riktade till att bereda barnen skydd, stöd och skolgång. Socialtjänsten ska enligt förslaget i vissa lägen kunna agera med enbart ena vårdnadshavarens samtycke.

Betänkandet rör barn som placeras på skyddade boenden med en förälder som är våldsutsatt i en nära relation. Majoriteten av de våldsutsatta föräldrar som placeras i skyddat boende är kvinnor. Det finns dock inget av förslagen som inte också ska kunna tillämpas på barn som behöver placeras tillsammans med en våldsutsatt manlig vårdnadshavare.

De nordiska grannländerna har i flera fall genomfört en del av de förslag som finns i utredningen och erfarenheterna därifrån stödjer förslag på förändringar i den svenska lagstiftningen.

Samverkan

Samverkan har skett i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2020-09-15.

Bilagor

1. ”Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång” (Ds 2020:16)

Ärendet

Social resursförvaltning har fått begäran om yttrande från stadsledningskontoret gällande remissen ”Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång” (Ds 2020:16). Remissen ska behandlas av nämnd och vara besvarad senast 2020-09-24.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Regeringen beslutade i november 2016 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i ett så kallat skyddat boende tillsammans med en av vårdnadshavarna. Utredaren hade i uppdrag att lämna förslag till hur insatsen skyddat boende kan definieras och regleras i lag, samt hur en tillståndsplikt skulle kunna utformas. I januari 2018 överlämnades betänkandet ”Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende” (SOU 2017:112) till regeringen. I betänkandet föreslås att insatsen skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen (2001:453 SoL), som en ny placeringsform för vuxna och barn som medföljande till en vuxen vårdnadshavare. Man föreslog också att begreppet skyddat boende ska definieras i socialtjänstförordningen (2001:937). Det föreslås vidare att skyddat boende ska vara tillståndspliktigt och omfattas av nya kvalitetskrav.

Förslag lämnades också om att barn i skyddat boende ska omfattas av samma regelverk som andra placerade barn, vilket bland annat innebär att socialnämnden noga ska följa barnets vistelse. Vidare föreslås ändringar i skollagen (2010:800) för att tydliggöra att elever som vistas i skyddat boende i en annan kommun än i hemkommunen ska ha rätt att bli dels mottagna i en skola i den kommun där de vistas, dels fullfölja påbörjad gymnasieutbildning eller motsvarande utbildning när de återvänder till hemkommunen.

Under den fortsatta beredningen av betänkandet på Regeringskansliet har man kommit fram till att förslagen i det tidigare betänkandet bör kompletteras i vissa avseenden. Dessa kompletteringar beskrivs i den promemoria som ligger till grund för den aktuella remissen.

Sammanfattning av remissen

Den aktuella remissen behandlar främst förslag till förändringar i lagstiftning som skall ge socialnämnden befogenhet att omedelbart kunna placera ett barn i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare även när det saknas samtycke från den andra vårdnadshavaren.

Det föreslås också nya bestämmelser om offentlighet och sekretess bland annat för att möjliggöra att kommuner och regioner kan sekretessbelägga adresser till skyddade boenden och hem för vård eller boende (HVB) som bedriver verksamhet i form av skyddat boende.

Vidare föreslås vissa ändringar som skall tydliggöra elevers rätt att gå i skola när de vistas i skyddat boende eller hem för vård eller boende.

Slutligen föreslås övergångsbestämmelser och vissa konsekvensändringar i socialtjänstlagen, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och i skollagen (2010:800).

Beskrivning av överväganden och förslag

1. Barns placering i skyddat boende med endast en av två vårdnadshavares samtycke.

Barn ska kunna placeras omedelbart i skyddat boende

Bedömning: För att kunna tillgodose barns behov av omedelbart stöd och skydd bör ett barn kunna placeras omedelbart i skyddat boende tillsammans med endast den ena av två vårdnadshavare. En sådan möjlighet bör införas utöver socialnämndens möjlighet att med stöd av betänkandets förslag till ny bestämmelse i 6 kap. 13 a första stycket 5 föräldrabalken besluta om ett barns placering i skyddat boende med endast en av två vårdnadshavares samtycke.

Förslag: Om socialnämnden har beslutat att den ena av ett barns två vårdnadshavare ska placeras i skyddat boende ska nämnden få besluta att barnet omedelbart ska placeras i boendet tillsammans med den vårdnadshavaren. Nämnden ska få fatta ett sådant beslut om det är sannolikt att barnet behöver vård i det skyddade boendet tillsammans med vårdnadshavaren och placeringen inte kan avvaktas med hänsyn till risken för barnets säkerhet och hälsa, och

1. den andra vårdnadshavarens samtycke till placeringen inte kan inhämtas före placeringen eller särskilda skäl talar emot att samtycket inhämtas före placeringen, eller
2. den andra vårdnadshavaren inte samtycker till placeringen av barnet. Placeringen får beslutas endast om den vårdnadshavare som barnet placeras tillsammans med samtycker till barnets placering.

Har barnet fyllt 15 år får placeringen beslutas endast om barnet samtycker till det.

Förslag: Ett beslut om omedelbar placering i skyddat boende ska gälla omedelbart. I mål och ärenden om beslut om omedelbar placering ska offentligt biträde som huvudregel förordnas för barnet och för barnets vårdnadshavare. Socialnämndens beslut om omedelbar placering ska underställas förvaltningsrätten inom en vecka från den dag då beslutet fattades. Då skall beslutet och handlingarna i ärendet tillställas rätten. Förvaltningsrätten ska pröva beslutet så snart det kan ske. Om förvaltningsrätten fastställer beslutet, ska den omedelbara placeringen få pågå under högst fyra veckor från beslutsdatumet. En omedelbar placering i skyddat boende ska upphöra om socialnämndens beslut inte underställs förvaltningsrätten inom en vecka. Om socialnämndens beslut om omedelbar placering inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ledamot som nämnden har förordnat besluta om placeringen. Beslutet ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

Bestämmelserna om begränsning av möjligheten till delegation av beslut enligt 10 kap. 4 § första stycket socialtjänstlagen ska även gälla i ärenden om omedelbar placering i skyddat boende.

Om det inte längre finns skäl för en omedelbar placering, ska socialnämnden besluta att placeringen genast ska upphöra.

En omedelbar placering i skyddat boende skall inte få verkställas om barnet är häktat.

Bedömning: Det behövs inte några ändringar i lag för att bestämmelserna i LVU om begränsningar i delgivningslagens tillämpning och om att socialnämnden får besluta om

läkarundersökning av barnet ska vara tillämpliga i mål eller ärenden om omedelbar placering i skyddat boende.

Socialnämndens beslut om omedelbar placering i skyddat boende bör inte vara överklagbart.

2. Om socialnämndens ansvar för barn som placeras omedelbart i skyddat boende

Bedömning: Det behövs inte några ändringar i lag för att socialtjänstlagens bestämmelser om socialnämndens ansvar för placerade barn ska gälla för barn som placeras omedelbart i skyddat boende. Det behövs inte heller några lagändringar för att bestämmelserna i LVU om barnets bästa och barnets rätt att få information och framföra sina åsikter ska gälla för barn som placeras omedelbart i skyddat boende.

Förslag: Det ska uttryckligen framgå av LVU att en placering av ett barn i skyddat boende ska kunna beslutas utan samtycke.

3. Vårdnadshavarens beslutanderätt i frågor som kräver samtycke under vistelsetiden

Förslag: Socialnämnden ska ges befogenhet att med endast den ena av två vårdnadshavares samtycke besluta om val eller byte av förskoleenhet.

4. Sekretess

Förslag: Sekretess ska gälla hos kommun eller region för uppgift om adress till skyddat boende eller hem för vård eller boende som bedriver verksamhet i form av skyddat boende om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med verksamheten skadas. Sekretessen ska även gälla för uppgift om beteckning på fastighet där verksamhet bedrivs i form av sådana boenden och för uppgift om tomträtt i fastighet där sådan verksamhet bedrivs. För uppgift i en allmän handling ska sekretess gälla i högst 40 år. En sekretessbrytande bestämmelse ska dock möjliggöra att uppgifterna lämnas från en kommun eller en region till en socialnämnd om uppgifterna kan antas att ha betydelse för socialnämndens verkställighet av beslut om placering av enskild i hem för vård eller boende som bedriver verksamhet som motsvarar skyddat boende eller i skyddat boende. Sekretess ska inte gälla för beslut om omedelbar placering i skyddat boende.

Någon meddelarfrihet ska inte gälla för uppgift om adress, fastighetsbeteckning eller tomträtt om uppgifterna förekommer hos Inspektionen för vård och omsorg. För socialnämndens beslut om omedelbar placering i skyddat boende ska meddelarfriheten inskränkas endast i fråga om annat än verkställighet av sådana beslut.

Socialnämnden ska utan hinder av sekretess lämna uppgifter om huruvida någon vistas i skyddat boende om uppgifterna för särskilt fall begärs av domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten eller Skatteverket.

Bedömning: Befintliga bestämmelser i Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) är tillräckliga för att vid behov kunna sekretessbelägga uppgifter om ett barn och barnets vårdnadshavare när de är placerade i skyddat boende.

5. Ändringar i lagen om stöd och service till vissa Funktionshindrade

Förslag: Kommunernas ansvar för insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ska gälla även för en person som till följd av ett beslut av kommunen är bosatt i ett skyddat boende i en annan kommun.

6. Ändringar i socialförsäkringsbalken kan behöva övervägas

Bedömning: Socialförsäkringsbalkens bestämmelser om barnbidrag, bostadsbidrag och underhållsstöd kan behöva ändras för att förslaget att införa skyddat boende som en ny placeringsform ska bli så ändamålsenligt som möjligt. Behovet av sådana ändringar bör dock ses över i ett annat sammanhang.

7. Barn och unga i skyddat boende ska ha rätt till utbildning i vistelsekommunen

Förslag: En elev som vistas i en kommun eller i ett samverkansområde för en utbildning på grund av placering i ett skyddat boende ska vid beslut om mottagande till programinriktat val som har utformats för en grupp elever eller till yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever, jämföras med den elev som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

En kommun som anordnar programinriktat val som har utformats för en enskild elev, yrkesintroduktion som har utformats för en enskild elev, individuellt alternativ eller språkintrouktion, ska ta emot barn och unga som uppfyller behörighetsvillkoren för respektive utbildning om de vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett skyddat boende. Detsamma ska gälla för en region som anordnar introduktionsprogram.

En elev som på grund av placering i ett skyddat boende, flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, ska ha rätt att fullfölja det påbörjade introduktionsprogrammet eller ett annat introduktionsprogram hos den kommun eller i det samverkansområde där det skyddade boendet finns. En elev som påbörjat ett introduktionsprogram hos en huvudman och som efter placering i ett skyddat boende återvänder till sin hemkommun ska ha rätt att fullfölja utbildningen på programmet eller på ett annat introduktionsprogram hos hemkommunen eller i hemkommunens samverkansområde. Motsvarande ska gälla för en elev som har placerats i ett hem för vård eller boende.

En kommun eller en region ska vara skyldig att ta emot en elev på ett individuellt program i gymnasiesärskolan om eleven vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett skyddat boende, om hemkommunen har bedömt att eleven inte kan följa undervisningen på ett nationellt program.

Bedömning: Bestämmelserna om en hemkommuns ersättning till en annan kommun som tar emot en elev, interkommunal ersättning, bör även att gälla när en kommun tar emot en elev som vistas i ett skyddat boende. Det behöver inte göras några ändringar i skollagen för att de bestämmelserna ska gälla.

8. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: De föreslagna ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2022.

Förslagen i SOU 2017:112 om tillståndsplikt för skyddade boenden ska kompletteras med övergångsbestämmelser som anger att ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse

eller en enskild individ som före ikraftträdandet påbörjat en verksamhet i form av skyddat boende ska senast den 1 mars 2022 ansöka om tillstånd enligt socialtjänstlagen för att få fortsätta bedriva verksamheten. En verksamhet som påbörjats utan tillstånd får endast fortsätta fram till dess att ett slutligt beslut i tillståndsärendet fått laga kraft.

9. Ekonomiska konsekvenser

I betänkandet föreslås att skyddat boende ska bli en ny placeringsform. Barn föreslås kunna placeras i skyddat boende tillsammans med en vuxen vårdnadshavare. Bestämmelser om utredning, vårdplan och genomförandeplan föreslås i betänkandet gälla på motsvarande sätt som för exempelvis placeringar i hem för vård eller boende. Den tillkommande arbetsuppgiften att underställa förvaltningsrätten ett beslut om omedelbar placering av barn i skyddat boende bedöms ovan aktualiseras för uppskattningsvis hälften av det unika antalet barn (avsnitt 5.1.1). Sett till utredningsförfarandet som helhet, bedöms den tillkommande arbetsuppgiftens karaktär vara av mindre omfattning och därför inte föranleda någon ökad utredningskostnad för barn som placeras i skyddat boende.

I samband med införandet av andra kapitlet i socialtjänstlagen (2001:453), respektive lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, (prop. 2010/11:49). infördes särskilda bestämmelser där en kommun behåller ansvaret för stöd och hjälp åt en enskild person som till följd av ett beslut av kommunen vistas i en annan kommun, till exempel i familjehem, hem för vård eller boende eller stödboende). I betänkandet föreslås att bestämmelsen i 2 a kap. 4 § SoL ska omfatta även skyddat boende och motsvarande tillägg i 16 d § LSS.

Vid införandet av bestämmelserna i 2 a kap. 4 § SoL och 16 d § LSS bedömde regeringen att förslagen inte innebar några nya uppgifter för kommunerna. De bedöms inte finnas skäl i denna promemoria göra en annan bedömning när det gäller ansvaret vid placering i skyddat boende.

Enligt skollagen är det elevens hemkommun, dvs. i huvudsak den kommun där eleven är folkbokförd, som har skyldighet att anordna skolgång för eleven. Det innebär att elevens hemkommun bär kostnadsansvaret för elevens utbildning. Förslaget om att ungdomar i skyddat boende ska ha rätt till mottagande på introduktionsprogram i gymnasieskolan och på individuella program i gymnasiesärskolan innebär en skyldighet för en kommun att ta emot en elev som vistas i kommunen till följd av placering i ett skyddat boende. I den mån det finns en skyldighet enligt skollagen för en kommun att ta emot en elev som är folkbokförd i annan kommun har den mottagande kommunen enligt skollagen som huvudregel rätt till ersättning för sina faktiska kostnader. Regler om skyldigheten att ta emot elever från en annan kommun finns i nuvarande lagstiftning och förslaget om att barn och unga i skyddat boende ska ha rätt att tas emot på individuella program i gymnasiesärskolan följer huvudregeln vid sådan skyldighet i skollagen.

I denna promemoria görs bedömningen att reglerna om interkommunal ersättning är tillämpliga även för elever på introduktionsprogram och individuellt program som bor i skyddat boende i en annan kommun än hemkommunen. Reglerna om interkommunal ersättning bedöms dock komma att tillämpas för ett mycket begränsat antal elever. Förslagen kan leda till en ökning eller minskning av en enskild kommuns kostnad, men förslagen leder varken till ökade eller minskade kostnader för kommunerna som helhet.

För ytterligare information om innehållet i remissen se vidare i bilaga 1.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen är positiv till och stödjer den övergripande intentionen i utredningen som ligger till grund för förslagen till nya bestämmelser rörande bland annat omedelbar placering, sekretess och skolgång. Helheten i förslaget är bra då den stärker barnrättsperspektivet, barnet får en egen vård- och genomförandeplan som ska följas upp under placeringen i det skyddade boendet. Det är också bra att socialtjänsten gör en egen bedömning, som dokumenteras, om barnet är i behov av stöd och skydd. Det är även bra med en tydlighet kring barns rätt till skolgång och att nämnden kan fatta beslut om att byta förskoleenhet för barn som placeras i skyddat boende.

I förslaget framkommer att nämnden får besluta om att barnet omedelbart ska placeras i boendet tillsammans med den ena av vårdnadshavarna utan samtycke från eventuell annan vårdnadshavare till barnet. Förvaltningen bedömer att ändringarna är önskvärda och ökar socialtjänstens möjlighet att bereda barnen omedelbart skydd.

Förvaltningen anser dock att förslaget inte i tillräcklig omfattning har behandlat frågan om umgänge mellan barn i skyddat boende och vårdnadshavare som misstänks ha utsatt den andra föräldern för våld. Det är också oklart om bristande samtycke även innebär att en handräkningsbegäran kan göras om barnet till den våldsutsatta föräldern, vid den akuta placeringen, befinner sig hos den vårdnadshavare som har utövat våldet.

Förvaltningen anser också att det är bra och önskvärt med en tydlighet kring barns rätt till skolgång, samt att nämnden kan fatta beslut om att byta förskoleenhet för barn i skyddat boende. Förvaltningen ser överlag positivt på att barns möjlighet till insatser, uppföljning och skolgång blir likställda andra placerade barns (HVB, familjehem).

Förvaltningen delar dock inte slutsatserna i promemorian att de föreslagna förändringarna inte kommer påverka kommunens ekonomi. Vid tidigare remiss har även Sveriges kommuner och regioner (SKR) påpekat att förslagen till att förstärka rätten till stöd för barn i skyddat boende, kräver ökade resurser inom kommunernas socialtjänst. Exempelvis genom att kraven på ökad dokumentation och administration kring omedelbara placeringar, i en omfattning som dagens placeringar inte innebär. Tidsåtgång för både tjänstepersoner och socialnämnden, att hantera barnens ärende, såsom utredning genomförandeplan, barnsamtal och uppföljningskontakter kommer öka kostnaderna.

Ökade krav på boenden för att klara av att uppfylla skyddsbehoven kommer med stor sannolikhet också öka kostnaden för insatsen och därmed öka kommunens kostnad.

Förvaltningen anser sammanfattningsvis att de föreslagna förändringarna är önskvärda för att bättre skydda barn som upplever våld i nära relationer, men att kommunerna behöver kompenseras med ökade resurser för de kostnadsökningar lagförändringarna skulle innebära.

Social resursförvaltning

Michael Ivarson
Förvaltningsdirektör

Utbildningsnämndens yttrande; Remiss från Socialdepartementet - Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16), SLK dnr 1127/20

§ 167, 0609/20

Beslut

1. Utbildningsnämnden ställer sig bakom förvaltningens synpunkter på utredningens förslag.
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till Stadsledningskontoret som Utbildningsnämndens yttrande över Socialdepartementets remiss.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Handling/ar

Tjänsteutlåtande 2020-74

Förvaltningens samverkansgrupp 2020-09-14

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret.

Dag för justering

2020-09-22

Vid protokollet

Sekreterare

Britta Ryding

Ordförande

Pär Gustafsson

Justerande

Anna-Klara Behlin

Tjänsteutlåtande nr: 2020-74

Utfärdat 2020-08-24

Diarienummer 0609/20

Handläggare

Katarina Högfeldt

Telefon: 031-367 00 36

E-post: katarina.hogfeldt@educ.goteborg.se

**Utbildningsnämndens yttrande; Remiss från
Socialdepartementet - Stärkt barnrättsperspektiv för barn i
skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a.
omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16),
SLK dnr 1127/20**

Förslag till beslut

I Utbildningsnämnden

1. Utbildningsnämnden ställer sig bakom förvaltningens synpunkter på utredningens förslag.
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till Stadsledningskontoret som Utbildningsnämndens yttrande över Socialdepartementets remiss.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har begärt yttrande från Utbildningsnämnden över Socialdepartementets betänkande *Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång* (Ds 2020:16). Yttrandet skall vara Stadsledningskontoret tillhanda senast 2020-09-23.

Regeringen beslutade i november 2016 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i så kallat skyddat boende tillsammans med en av vårdnadshavarna. I januari 2018 överlämnades betänkande *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende* (SOU 2017:112). Utredaren föreslår att insatsen skyddat boende, ska definieras i socialtjänstförordningen (2001:937), och regleras i socialtjänstlagen (2001:453) som en ny placeringsform som ska vara tillståndspliktig och omfattas av nya kvalitetskrav och socialnämnden ska noga följa barnets vistelse där. Vidare föreslås ändringar i skollagen (2010:800) för att tydliggöra att elever som vistas i skyddat boende i annan kommun än där de är folkbokförda ska ha rätt att bli mottagna i en grundskola eller grundsärskola i den kommun de vistas samt att bli mottagna till nationella program i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan men också ha rätt att fullfölja en påbörjad gymnasieutbildning eller motsvarande utbildning om de återvänder till hemkommunen.

Efter yttrande från remissinstanser och beredning i regeringskansliet har betänkandet kompletterats och i föreliggande promemoria ges förslag till lagstiftning som ger socialnämnden befogenhet att omedelbart placera barn i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare, när det saknas samtycke från den andra vårdnadshavaren, samt med nya bestämmelser om offentlighet och sekretess som möjliggör sekretess för adresser till skyddade boenden hos kommuner. Vidare har följändringar lagts till för att tydliggöra rätt till utbildning även omfattar rätt till utbildning på introduktionsprogram på gymnasieskolan respektive gymnasiesärskolans individuella program.

De förslag om ändringar i skollagen som rör barns rätt till mottagande och barns rätt att fullfölja påbörjad utbildning på gymnasieskolan och i gymnasiesärskolan där de bor anser förvaltning i huvudsak vara bra då det ökar möjligheterna för dessa barn att få den utbildning de har rätt till. Övriga förslag till ändringar i föräldrabalken, i lag om allmänna förvaltningsdomstolar, i lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, i socialtjänstlagen samt i offentlighets- och sekretesslagen bedömer förvaltningen skulle stärka rättigheterna för barn och unga som vistas i skyddat boende.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Med en kommuns skyldighet att erbjuda utbildning till barn och unga som inte är folkbokförda i kommunen följer en rätt till ersättning från elevens hemkommun, så kallad interkommunal ersättning. Dagens rätt till interkommunal ersättning föreslås i betänkandet även gälla när en kommun tar emot en elev som vistas i ett skyddat boende. Utbildningsförvaltningen gör därför den bedömningen att förslaget varken leder till ökade eller minskade kostnader.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Förslagen förväntas innebära att våldsutsatta barn i högre utsträckning än tidigare får tillgång till vård, omsorg som motsvarar deras behov och utbildning som de har rätt till.

Enligt barnkonventionen har ett barn rätt till utveckling (artikel 6) och utbildning (artikel 28). Förslaget om förtydligade av bestämmelser om rätt till utbildning ökar likvärdigheten för barn som vistas i skyddat boende då det möjliggör att dessa barn får den utbildning de har rätt till.

Att förbättra det omedelbara stödet till barn som vistas i skyddat boende bör enligt betänkandet betraktas som en social investering då forskning visar att de negativa effekterna av våldet försvårar barnets förutsättningar inom alla livsområden och att uteblivna insatser medför stor risk för fysisk och psykisk ohälsa i framtiden.

Det är känt att barn som upplevt våld i nära relationer i högre utsträckning än andra barn själv utövar våld i vuxen ålder. Genom att möjliggöra att barn får omedelbar vård och stöd att bearbeta sina upplevelser i skyddat boende kan det minska våldsutövandet i nästa generation. Kvinnor är mer utsatta än män för våld i nära relationer, sett ur det perspektivet bidrar de föreslagna insatserna till att på sikt uppnå de jämställdhetspolitiska målen om jämställd hälsa liksom målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Samverkan

Tjänsteutlåtandet samverkas med de fackliga organisationerna i FSG den 14 september 2020.

Bilagor

1. Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16).

Ärendet

Stadsledningskontoret har begärt yttrande från Utbildningsnämnden över Socialdepartementets betänkande *Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bland bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång* (Ds 2020:16). Yttrandet skall vara Stadsledningskontoret tillhanda senast 2020-09-23.

Beskrivning av ärendet

Regeringen beslutade i november 2016 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i så kallat skyddat boende tillsammans med en av vårdnadshavarna. I januari 2018 överlämnades betänkande *Ett fönster av möjligheter-stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112)*. Utredaren föreslår att insatsen skyddat boende, ska definieras i socialtjänstförordningen (2001:937), och regleras i socialtjänstlagen (2001:453) som en ny placeringsform som ska vara tillståndspliktig och omfattas av nya kvalitetskrav samt att socialnämnden noga ska följa barnets vistelse där. Vidare föreslås ändringar i skollagen (2010:800) för att tydliggöra att elever som vistas i skyddat boende i annan kommun än där de är folkbokförda ska ha rätt att bli mottagna i grundskolan eller grundsärskolan i den kommun de vistas. Det föreslås vidare bestämmelser som innebär att unga som vistas i ett skyddat boende ska jämföras med barn och unga som är bosatta i kommunen, när det gäller mottagande till nationella program i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Dessutom föreslås att elever ska ha rätt att fullfölja en påbörjad gymnasieutbildning eller motsvarande utbildning om de återvänder till hemkommunen. Efter yttrande från remissinstanser och beredning i regeringskansliet har betänkandet kompletterats och i föreliggande promemoria ges nya och förtydligade förslag. Kompletteringarna rör främst förslag till lagstiftning som ger socialnämnden befogenhet att omedelbart placera barn i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare då det saknas samtycke från den andra vårdnadshavaren samt att rätt till utbildning även ska innefatta introduktionsprogram i gymnasieskolan och gymnasiesärskolans individuella program. Utredarens olika förslag handlar ytterst om att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i så kallat skyddat boende tillsammans med en av vårdnadshavarna. Med hjälp av ändring i föräldrabalken, i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar, i lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade samt ändringar i socialtjänstlagen, offentlighets- och sekretesslagen och skollagen ska rättigheter stärkas för dessa barn. Nedan följer betänkandets olika förslag.

Förslag till lag om ändring i Föräldrabalken

Barns placering i skyddat boende med endast en av två vårdnadshavares samtycke

För att kunna tillgodose barns behov av omedelbart skydd och stöd bör ett barn kunna placeras omedelbart i skyddat boende tillsammans med den skyddssökande vårdnadshavaren utan den andre vårdnadshavarens samtycke. För barn över 15 år gäller att de måste samtycka till placeringen. En möjlighet till att fatta ett sådant beslut bör enligt utredaren ges socialnämnden med stöd av en ny bestämmelse i 6 kap. 13 a § i föräldrabalken. Av rättssäkerhetsskäl föreslås att offentligt biträde förordnas.

Vårdnadshavarens beslutanderätt i frågor som kräver samtycke under vistelsetiden

Socialnämnden får enligt 6 kap. 13 a § FB besluta om vissa åtgärder för barnet när det krävs med hänsyn till barnets bästa även om den ena vårdnadshavaren inte samtycker. I betänkandet föreslås att lagen ska kompletteras så att socialnämnden ges befogenhet att med endast den ena av två vårdnadshavares samtycke besluta om vissa hälso- och sjukvårds- och socialtjänstinsatser trots att båda vårdnadshavarna inte är överens om att åtgärden ifråga ska få vidtas samt när det gäller val till eller byte av förskola. Därutöver, för att säkerställa ett barns rätt till skolgång föreslås i betänkandet att socialnämnden endast med den ena av två vårdnadshavares samtycke även ska få besluta om byte av skola med anledning av att barnet placerats i skyddat boende. Liksom när det gäller andra beslut som rör barn behöver även barnets vilja beaktas med hänsyn tagen till ålder och mognad inför beslut om val eller byte av skolenhet.

Förslag till lag om ändring i Allmänna förvaltningsdomstolar (1971:289)

Ändringarna innebär att när en förvaltningsrätt i sak avgör i mål med särskilda bestämmelser om vård av unga är förvaltningsrätten domför med en lagfaren domare ensam i mål om omedelbar placering i skyddat boende.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Adressuppgifter skyddade boenden

Befintliga bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) är tillräckliga vid behov att sekretessbelägga uppgifter då lagen slår fast att det inom socialtjänsten gäller sekretess om en enskilds personliga förhållanden om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller närstående till denne lider men (26 kap. 1 § OSL). I betänkandet föreslås istället att sekretess ska gälla hos kommun och region för uppgift om adress till skyddat boende eller hem för vård eller boende (HVB) som bedriver verksamhet i form av skyddat boende då offentliga adressuppgifter kan innebära risker för de personer som vistas där.

Sekretessbrytande bestämmelse

En sekretessbrytande bestämmelse ska dock möjliggöra att adressuppgifterna kan lämnas till en socialnämnd om detta har betydelse för verkställighet av beslut om placering. Socialnämnden ska utan hinder av sekretess kunna lämna uppgifter till domstol, åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten eller Skatteverket om huruvida någon vistas i skyddat boende.

Sekretess

För offentliga skolhuvudmän gäller enligt 23 kap.1 § tredje stycket OSL att en skola kan sekretessbelägga uppgifter om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om enskilds personliga förhållanden om det av särskild anledning kan antas att barnet eller någon närstående till barnet lider men om uppgifterna röjs. Samma sak gäller för fristående huvudmän genom 29 kap. 14§ skollagen (2010:800).

Av 12 kap. 3 § OSL framgår att om ett barn kan antas lida betydande men om en viss uppgift blir känd för vårdnadshavaren omfattas uppgiften av sekretess.

Sekretesskyddet kan därför ha företräde framför skolans skyldighet enligt skollagen och läroplaner att informera föräldrar och vårdnadshavare till exempel om elevens kunskapsutveckling och utveckling i övrigt liksom andra personliga uppgifter.

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om Stöd och service till vissa funktionshindrade

Utredaren föreslår att kommunernas ansvar för insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade ska gälla även för en person som till följd av ett beslut av kommunen är bosatt i ett skyddat boende i annan kommun.

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Rätt till utbildning i vistelsekommun

I betänkandet som överlämnades till regeringen i januari 2018 föreslås ändringar i skollagen (2010:800) för att tydliggöra att elever som vistas i skyddat boende i annan kommun än där de är folkbokförda ska ha rätt att bli mottagna i en grundskola eller grundsärskola i den kommun de vistas. Det föreslås vidare bestämmelser som innebär att unga som vistas i ett skyddat boende ska jämföras med barn och unga som är bosatta i kommunen, när det gäller mottagande till nationella program i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Dessutom föreslås att elever ska ha rätt att fullfölja en påbörjad gymnasieutbildning eller motsvarande utbildning om de återvänder till hemkommunen. I föreliggande promemoria föreslås vissa följdändringar så att förslaget gäller samtliga program alltså även introduktionsprogrammen i gymnasieskolan och individuellt program i gymnasiesärskolan. Förtydligandena i fråga om mottagande i en annan kommun ska införas i 17 kap. 19 och 21 a §§ skollagen. Bestämmelserna om fullföljande av utbildningen i 17 kap. 15 § skollagen ska kompletteras med en ny paragraf, 15 a §.

Med en kommuns skyldighet att ta emot en elev som inte är hemmahörande i kommunen följer en rätt till ersättning från elevens hemkommun.

Förvaltningens bedömning

Föreliggande promemoria av det reviderade betänkandet tydliggör och förstärker rättigheter för barn och ungas som vistas i skyddat boende.

Utbildningsförvaltningen bedömer att förslagen har barns bästa i åtanke och att dessa kommer att få en positiv inverkan för barns och ungas, samt den skyddssökande vårdnadshavaren, trygghet och säkerhet då de vistas i skyddat boende. Troligen kommer förslagen om stöd och insatser i förlängningen innebära mer likvärdiga livsvillkor när det gäller hälsa och utveckling för dessa barn och sett ur ett barnrättsperspektiv tror förvaltningen att de är av godo.

Förvaltningen tillstyrker utredarens förslag att barn och unga som vistas i ett skyddat boende ska jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller i samverkansområdet vid mottagande till utbildning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan samt att elever ska ha rätt att fullfölja en påbörjad gymnasieutbildning eller motsvarande utbildning om de återvänder till hemkommunen. Förvaltningen vill understryka vikten av att överlämning kring elevens kunskaper och behov säkerställs till mottagande skola.

Det framgår i offentlighets- och sekretesslagen att om ett barn kan antas lida betydande men om en viss uppgift blir känd för vårdnadshavaren omfattas uppgiften av sekretess därför kan sekretesskyddet behöva ges företräde framför skolans skyldighet enligt skollagen och läroplaner att informera föräldrar och vårdnadshavare till exempel om elevens kunskapsutveckling och utveckling i övrigt liksom andra personliga uppgifter. Med anledning av en sådan situations känslighet och vikten av att eleven hålls skyddad är det förvaltningens uppfattning att ett förtydligande bör göras i skollagen kring elever som vistas i skyddat boende. Skollagen är den lag som rektor i första hand förväntas utgå ifrån, och risk föreligger att offentlighets- och sekretesslagen prövas i mindre utsträckning, då beslut fattas kring information till båda vårdnadshavarna kring elevens kunskapsutveckling.

Tomas Berndtsson

Maija Söderström

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Planering och utveckling

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över remissen Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende - förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång

Göteborgs Stad tillstyrker förslagen med hänsyn tagen till nedanstående synpunkter.

Barnplacering om skyddat boende utan samtycke från båda vårdnadshavarna

Göteborgs Stad delar promemorians bedömning att regleringen av socialnämndens befogenhet att besluta om en omedelbar placering i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare bör placeras i LVU. LVU innehåller en rad handläggningsregler vilka blir tillämpliga på processen och bedöms därmed öka rättssäkerheten både för barn som placeras i skyddat boende och deras vårdnadshavare.

Göteborgs Stad gör dock bedömningen att reglerna behöver kompletteras med en möjlighet för förvaltningsrätten att förlänga beslutet om omedelbar placering om ytterligare utredning eller annan särskild omständighet gör det nödvändigt. För att fortsatt kunna garantera skydd och stöd för ett barn med behov av vistelse i skyddat boende har socialnämnden möjlighet enligt förslaget i betänkandet fatta beslut om fortsatt placering på skyddat boende tillsammans med en av vårdnadshavarna mot den andra vårdnadshavarens vilja enligt SoL med stöd av föräldrabalkens regler. Den praxis som finns avseende tillämpningen av 6 kap. 13 a § FB är relativt begränsad. Det fall som har prövats av Högsta förvaltningsdomstolen, HFD 2015 ref. 5, tydliggör att det ställs höga krav på nämndens utredning avseende vad som i den aktuella situationen är att anse som barnets bästa. Det ska av utredningen framgå att det finns ett påtagligt och tydligt behov av insatsen, i det här fallet placeringen, för att bestämmelsen ska vara tillämplig. Med hänsyn till de höga krav som ställs på bevisningen, kan det i vissa fall, tillsammans med tiden för beslutsfattande i socialnämnden, medföra att förfarandet tar längre tid än den månad som nu är föreslagen som längsta tid för omedelbar placering.

Föräldrabalken och socialtjänstlagen har inga tvingande regler kring omprövning av ett beslut om placering i skyddat boende mot den ena vårdnadshavarens vilja, vilket kan leda till långa placeringar utan möjlighet för denne att få placeringen omprövad. Göteborgs Stad menar att en tvingande omprövning av ett sådant beslut bör övervägas då placeringstiderna i vissa fall kan vara relativt långa. Ett liknande resonemang saknas i promemorian.

I promemorian anges att barn och deras vårdnadshavare har rätt till offentligt biträde i samband med beslut om omedelbar placering i skyddat boende enligt LVU. Motsvarande

rätt till offentligt biträde finns inte när beslut om placering fattas enligt föräldrabalken och förvaltningsrätten beviljar rättshjälp i mycket få fall. Dessutom kan barn under 18 år inte beviljas rättshjälp vilket kan påverka barnets möjligheter att tillvarata sin rätt i ärenden som berör placering i skyddat boende enligt föräldrabalkens regler. Detta är en brist som bör ses över.

Göteborgs Stad anser också att förslaget inte i tillräcklig omfattning har behandlat frågan om socialnämnden har möjlighet att begära handräckning i enlighet med reglerna i LVU. Det är oklart om bristande samtycke även innebär att en handräckningsbegäran kan göras om barnet till den våldsutsatta föräldern, vid den akuta placeringen, befinner sig hos den vårdnadshavare som har utövat våldet. Detta förhållande bör klargöras.

Utökade sekretessregler i kommunerna och regionerna

Göteborgs Stad är också positiv till förslaget gällande utökade sekretessregler för uppgifter om kommuner och regioner för adresser till skyddade boenden och vissa HVB. Förändringen ligger i linje med de synpunkter staden lämnade i samband med tidigare yttrande. Reglerna bidrar till att adressuppgifterna kan hållas hemliga, vilket i vissa fall är en förutsättning för upprätthållandet av det skalskydd som vissa boenden har. Ett bristande sekretesskydd hos kommunerna för adressuppgifter till skyddade boenden skulle drabba såväl de skyddsbehövande som personalen på boendena. Ett fullgott skydd för dessa uppgifter är särskilt angeläget i ärenden där hotbilden är stor.

Rätten till skolgång

Göteborgs Stad delar utbildningsnämndens bedömning att utredarens förslag att barn och unga som vistas i ett skyddat boende ska jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller i samverkansområdet vid mottagande till utbildning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan samt att elever ska ha rätt att fullfölja en påbörjad gymnasieutbildning eller motsvarande utbildning om de återvänder till hemkommunen tydliggör och förstärker rättigheter för barn och ungas som vistas i skyddat boende.

Ekonomiska konsekvenser

Göteborgs Stad menar att det genom förslaget regleras en ny skyldighet för kommunerna varför finansieringsprincipen måste gälla och hela insatsen ska kostnadsberäknas.

I yttrandet över betänkandet framhöll Göteborgs Stad att utredningen grovt underskattat de kostnader kommunerna skulle få som en konsekvens av förslagen. Göteborgs Stad ansåg att det finns en risk att de resurser som tillförs inte kommer att motsvara de faktiska kostnaderna för att genomföra de föreslagna åtgärderna. Vidare framhölls att det krävs en resursförstärkning som gör det möjligt för kommunerna att ta det utökade ansvaret för att förslagen ska kunna genomföras. Denna bedömning kvarstår även utifrån det som framkommer i nu aktuell promemoria.

I nu aktuell promemoria anges att de tillkommande arbetsuppgifter som uppstår som en konsekvens av förslagen är av mindre omfattning och därför inte kommer att leda till någon ökad utredningskostnad för barn som placeras i skyddat boende. Göteborgs Stad vill dock framhålla att såväl förslagen i det tidigare betänkandet som förslagen i promemorian innebär nya uppgifter och en ambitionshöjning. De förslag som nu presenteras är enbart en komplettering som i sammanhanget inte innebär några större tillkommande kostnader. Förslagen kan dock inte ses isolerade utan ingår i den större helhet som beskrivs i betänkandet. Därför måste de tidigare beskrivna kostnadsökningarna påtalas också i nu aktuellt ärende. Det krävs en resursförstärkning

som motsvarar de faktiska kostnaderna för att förslagen i sin helhet ska kunna genomföras. Den finansieringsmodell som finns i betänkandet tar inte tillräcklig hänsyn till omfattningen av det utökade ansvaret.

Sammanfattningsvis anser Göteborgs Stad att de kompletterande förslag som lämnas i promemorian ökar rättssäkerheten för barn som placeras i skyddat boende och kan i förlängningen innebära mer likvärdiga livsvillkor för hälsa och utveckling.

För Göteborgs Kommunstyrelse